

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja ammatillisen koulutuksen rahoitus budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Globalisaatio, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, työn murros, väestönmuutos, yhteiskunnallisen osallistumisen muutokset sekä eriarvoistuminen vaikuttavat nopeasti yhteiskuntaan. Talouden ja työmarkkinoiden rakennemuutos, ikäsidonnaisten menojen kasvaminen ja julkisen talouden tasapainotavoite asettavat hallinnonalan toiminnalle reunaehdot. Väestönmuutos ja sen alueellinen eriytyminen aiheuttavat merkittäviä muospaineita julkisten palveluiden järjestämiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toiminnalla voidaan merkittävästi vaikuttaa muutosten suuntaan ja luoda edellytykset myönteiselle kehitykselle.

Suomalaisten koulutus- ja osaamistaso on kansainvälisesti vertaillen edelleen korkea, mutta kehityksessä on huolestuttavia merkkejä. Suomalaisten nuorten koulutustaso on laskenut keskitason alapuolelle, kun vielä vuonna 2000 Suomi oli OECD-maiden korkeimpien joukossa; tämän seurauksena väestön koulutustason nousu on pysähtymässä ja inhimillisen pääoman ennakoitaan kääntyvän laskuun. Nuorten oppimistulokset ovat laskeneet koko 2000-luvun ajan ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan. Oppimistulosten heikentyessä myös taustaan liittyvät ja alueelliset erot tuloksissa ovat kasvaneet, eikä lasten ja nuorten hyvinvointi ole kaikilta osin kehittynyt suotuisasti. Työuran aikainen jatkuva oppiminen ei toteudu lisääntyviä tarpeita vastaavasti eikä kohdennu tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Väestön vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuudesta aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset heikentävät yksilöiden ja yhteiskunnan toimintakykyä. Epävarmuutta lisäävät poliittisen osallistumisen eriytyminen sekä yleinen asenteiden jyrkkeneminen.

Työllisyyden ja talouden kehitys on epävarmaa ja koulutetun työvoiman saatavuus vaikeuttaa yritystoimintaa sekä julkisten palvelujen tuotantoa. Varmistetaan, että koulutusjärjestelmämme tuottaa riittävästi osaamista ja tekijöitä kriittisille aloille – jokainen suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja yhä useampi nuori myös korkea-asteen tutkinnon. Kansalaisten hyvinvointiin kohdistuu uhkia eivätkä koronapandemian kaikki vaikutukset ole vielä näkyvissä. Pandemian aikana kasvatuksen ja koulutuksen poikkeusjärjestelyt ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin ja syntynyt oppimisvaje on korjattava. Pandemian aikaiset rajoitukset ovat heikentäneet kulttuurin ja luovien alojen, liikunnan ja nuorisotyön toimintaedellytyksiä. Toisaalta ajankohtaiset kriisit tuovat mahdollisuuden ja välttämättömyyden tarkastella uudella tavalla hallinnonalan toimien ja käytäntöjen toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala vahvistaa ja uudistaa yhteiskunnan sivistysperustaa ja rakentaa edellytykset osallisuuden vahvistumiselle kestäväan kasvuun perustuvassa yhteiskunnassa. Korkea osaamis- ja koulutustaso vahvistaa yhteiskunnallista resilienssiä ja luo edellytyksiä talouden kasvulle, joka perustuu ensisijaisesti teknologisen kehityksen ja osaamisen tuomalle tuotavuuskasvulle. Varhaiskasvatusta, koulutusta ja jatkuvaa oppimista edistävillä toimilla tuetaan osaavan työvoiman saatavuutta, korkeaa työllisyyttä ja tuotavuuskasvua. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa vahvistamalla tuetaan teknologista kehitystä, tuottavuutta ja talouden rakennemuutosta. Luovat alat ja aineettomat sisällöt tukevat hyvinvointia ja kestäväan kasvua. Tieteellinen tieto rakentaa sivistystä ja maailmankuvaa, tuottaa vaurautta ja hyvinvointia sekä toimii päätöksenteon perustana ja käytäntöjen kehittäjänä. Yliopistojen keskeinen tehtävä on kasvattaa kriittiseen ja analyyttiseen ajatteluun. Edettäessä kohti T&K-toiminnan rahoituksen nostamista 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta varmistetaan rahoituksella erityisesti alkuvaiheessa TKI-osaajien kouluttaminen ja huolehditaan korkeakoulujen perusrahoituksesta.

Tieto, osaaminen ja luovuus ovat olennaisia myös kansakunnan henkiselle kriisinkestävyydelle. Sivistys, eli kasvatusta, koulutus, tiede ja taide rakentavat ihmisten välistä luottamusta ja kunnioitusta sekä kriittistä ajattelua. Väestön osaamistason nostaminen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden sekä tasa-arvon vahvistaminen edellyttävät hallinnonalan toimijoiden yhteistyötä ja hallinnonalarajat ylittävää politiikkaa. Kaiken toiminnan lähtökohdat ovat yhdenvertaisuus, kestävä kehitys ja talouskasvu.

Hallituskaudella keskeisiä tavoitteita ovat koulutustason ja koko väestön osaamistason nostaminen ja oppijoiden hyvinvoinnin parantaminen. Korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 ja edetään kohti tavoitetta nostaa Suomen korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä OECD:n kärkimaiden tasolle. Suomesta luodaan kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida. Aikuisten tutkintokoulutusta suunnataan erityisesti koulutustasoa nostavaan tai työmarkkina-asemaa parantavaan koulutukseen.

Lukiokoulutuksen keskeinen tavoite on varmistaa laaja-alainen yleissivistys sekä tuottaa opiskelijoille jatko-opintokelpoisuus. Lukiokoulutusta kehitetään tulevaisuudessakin omana koulutusmuotonaan, jolla on oma toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä rahoitusjärjestelmä.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on varmistaa jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen reformilla lisättiin työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja pyrittiin varmistamaan opintojen henkilökohtaistaminen, jotta opiskelijoiden tarpeet voitaisiin huomioida paremmin. Ammatillinen koulutus on keskeisessä roolissa myös TE2024-uudistuksessa erityisesti osaamisen päivittämisessä.

Tällä hetkellä ammatillisen perustutkinnon suorittaneista useampi kuin joka kymmenes jää valmistumisensa jälkeen työttömäksi. Aikuisille suunnattu ammatillinen koulutus painottuu pitkäkestoiseen perustutkintokoulutukseen, mikä rajoittaa koulutukseen osallistuvien määrää.

Taiteella ja kulttuurilla on itseisarvo. Luovilla aloilla sekä tapahtuma-alalla on merkittävä työllisyys- ja kasvupotentiaali. Luovien alojen työpaikkoja lisätään ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta parannetaan. Lasten ja nuorten hyvinvointi on turvattava, syrjäytymistä on vähennettävä ja osallisuutta vahvistettava. Liikunnallisen aktiivisuuden lisääminen tapahtuu kansallisen liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ohjelman puitteissa. Näillä toimilla on keskeinen merkitys myös henkisen hyvinvoinnin ja kriisinkestävyyden edistämisessä.

Tavoitteellisesti toimimalla Suomella on kaikki edellytykset säilyttää paikkansa maailman arvostetuimpien sivistys- ja hyvinvointivaltioiden joukossa. Osaamista, luovuutta, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja politiikkojen merkitys kasvaa, ja niillä vahvistetaan yhteiskuntaa nykyisten ja tulevien haasteiden varalle.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla tavoitteena on, että varhaiskasvatusta, koulutusta, tiede, taide ja kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö uudistavat ja vahvistavat yhteiskunnan sivistysperustaa ja että yhteiskunnallinen yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät. Näitä tavoitteita tarkentavat hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Varhaiskasvatuksen laatu paranee. Suomalaisten oppimistulokset ja koulutustaso nousevat. Perustaitojen osaaminen vahvistuu ja jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot.
- Sivistys luo edellytyksiä talouden kasvulle, koulutus vastaa paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää kohtaantongelmaa. Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee.
- Kaiken ikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista seurataan määrällisillä indikaattoreilla, joille on asetettu tavoitearvot. Hallinnonalan yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet toteutuvat pitkällä aikavälillä. Lähivuosina tavoite on lähestyä pääosin vuodelle 2030 tai 2040 määriteltyä tavoitetasoa.

— Koulutustarjonnan ja työelämän tarpeiden vastaavuutta seurataan vastavalmistuneiden työllistymisellä ja jatko-opintoihin siirtymisellä ammatillisesti eriytyneessä koulutuksessa. Tavoitteena on, että kaikkien oppilaitosten kaikilla koulutusaloilla vuoden kuluttua valmistumisesta valmistuneista yli 85 % on työllisiä tai siirtynyt jatko-opintoihin. (Taulukossa viitearvo sisältää kaikki opiskelijoiksi siirtyneet, ei vain jatko-opintoihin siirtyneitä.)

— Väestön osaamistasoa seurataan 16-65 ja 25-34-vuotiaiden luku- ja numerotaidon tasolla kansainvälisessä aikuisen taitotutkimus PIAACissa. Tavoitteena on, että molemmissa seurantaikäryhmissä keskimääräinen luku- ja numerotaito ovat vuosien 2022-2023 tutkimuksessa korkeammalla tasolla kuin vuoden 2012 tutkimuksessa. Vuonna 2012 16-65-vuotiaiden lukutaidon taso oli 288 pistettä ja numerotaidon taso 282 pistettä, 25-34-vuotiailla lukutaito 309 pistettä, numerotaito 303 pistettä.

— Väestön koulutustason nousua seurataan Tilastokeskuksen koulutustasomittaimella, joka mittaa perusasteen jälkeisen koulutuksen keskimääräistä pituutta väestötasolla. Tavoitteena on, että 25-64-vuotiaiden koulutustasomittain nousee keskimäärin vähintään 5 pistettä vuodessa jaksolla 2020-2040.

— Sivistyspohjaisen taloudellisen kasvun kannalta keskeistä tieteen tasoa ja vaikuttavuutta mitataan Top 10 –indeksillä, joka tarkastelee eniten viitattuun 10 prosenttiin kuuluvien julkaisujen suhteellista osuutta julkaisuista. Maiden välinen vertailu on normalisoitu tieteenalakohtaisesti niin, että maailman keskitaso tieteenalalla on 1. Tavoitteena on, että tutkimuksen TOP 10 –indeksi nousee arvoon 1,2 vuoteen 2030 mennessä.

— Taiteen ja kulttuurin osuutta sivistykseen perustuvasta taloudellisesta kasvusta mitataan kulttuurin satelliittitilinpäidon mukaisella kulttuurialojen osuudella arvonlisäyksestä. Tavoitteena on, että kulttuurialojen osuus arvonlisäyksestä nousee yli vuoden 2008 tason (3,6 % bruttokansantuotteesta).

— Liikunnallista elämäntapaa seurataan liikuntasuosituksen täyttävien osuus 20-69-vuotiaista. Tavoitteena on, että sekä kestävyysliikunnan että lihaskunto- ja liikehallintaliikunnan suosituksen täyttää 50 % ikäryhmästä ja vähintään toisen suosituksista 75 % ikäryhmästä.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma/arvio	2023 tavoite	2024 tavoite
Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistämällä talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia			
— Väestön osaamistaso kansainvälisessä aikuisen taitotutkimus PIAACissa. (2022 PIAACissa yli vuoden 2012 tason)		lukutaito yli 309 (25—34 v) ja yli 288 (16—65 v) pistettä, numerotaito yli 303 (25—34 v) ja yli 282 (16—65 v) pistettä,	
— 25—64-vuotiaiden koulutustasomittain (nousee yli 5 pistettä vuodessa 2020—2040)	451	456	461
Koulutustarjonta vastaa uuden työvoiman tarvetta ja toimialan palvelurakenne vastaa väestömuutokseen			
— kaikkien oppilaitosten kaikilla koulutusaloilla vuoden kuluttua valmistumisesta valmistuneista yli 85 % on työllisiä tai siirtynyt jatko-opintoihin. (osuus valmistuneista, joilla tavoite toteutuu)	ammatillinen perustutkinto 20 %, ammattikorkeakoulututkinto 65 %, ylempi korkeakoulututkinto 80 %	ammatillinen perustutkinto 50 %, ammattikorkeakoulututkinto 75 %, ylempi korkeakoulututkinto 85 %	

	2022 toteutuma/arvio	2023 tavoite	2024 tavoite
Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat			
— Top 10 -indeksi (säilyy vähintään aiemmalla tasolla)	1,13 (2016—2019)	1,13	1,13
Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä			
— kulttuurialojen osuus arvonalisäyksestä (ylittää vuoden 2008 tason)	2,9 % (2020)		3,6 %
Liikkuva elämäntapa vahvistuu			
Liikkumissuosituksen täyttävien määrä (20—69-vuotiaat), %	26 %	50 %	50 %

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita edistetään osana toisen asteen koulutuksen kehittämistoimia, joilla tuetaan oppivelvollisuuden laajentamisen ja jatkuvan oppimisen uudistusten tavoitteiden toteutumista. Uudistusten keskeisinä tavoitteina on turvata yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuspalvelujen saatavuudessa. Näitä tavoitteita edistetään myös lukiokoulutuksen laatuohjelman toimeenpanossa sekä tiedepolitiikan tutkimushankkeiden painotuksissa. OKM on käynnistänyt korkeakoulujen henkilöstön tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta edistävän hankkeen, jonka tarkoituksena on tuottaa ehdotuksia konkreettisiksi toimenpiteiksi sekä kansalliseksi politiikkatoimiksi, joilla voidaan vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suomalaisissa korkeakouluissa. Suunnitelma on laadittu ja korkeakoulujen käsissä sen toteuttaminen.

Kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja nuorisotyön toimialalla sukupuolten tasa-arvon tavoitteita edistävät mm. laki kuntien kulttuuritoiminnasta, taiteen valtionavustusjärjestelmän toimeenpano, koululaisten harrastustoiminnan laajentaminen, opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma moninaisuuden edistämiseksi, taide- ja kulttuurialan uusi eettinen ohjeisto, liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano ja nuorten työpajatoiminnan laajentaminen. Lisäksi Taiteen edistämiskeskus hyödyntää etsivän kulttuurisen vanhustyön menetelmiä ikääntyneiden miesten kulttuuriosallistumisen lisäämiseksi (Hyvinvointia kulttuurista ikäihmisille, Kansallinen ikäohjelma) ja Suomen elokuvasektori edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta elokuva-alalla mm. kehittämällä digitaalista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyökalua av-tuotannoille.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja hallituksen tasa-arvopolitiikan toteutumista edistetään vakiinnuttamalla sukupuolinäkökulman huomioivat hallinto- ja toimintatavat asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi säädösvalmisteluprosesseja. Hallinnonalan tulosohtaukseen sekä toiminnan ja talouden suunnitteluun sisällytetään toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta. Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja hallinnonalan toimintojen sukupuolivaikutuksia seurataan tilastoinnin ja tutkimusten avulla.

Eräitä toimialan tunnuslukuja sukupuolen mukaan

	2020			2021			2022		
	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet	65 208	45 %	55 %	68 004	45 %	55 %	67 431	45 %	55 %
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	29 370	42 %	58 %	29 811	41 %	59 %	30 264	41 %	59 %
Ammattikorkeakouluissa suoritetut tutkinnot (ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot)	28 239	39 %	61 %	28 572	38 %	62 %	28 089	37 %	63 %

	2020			2021			2022		
	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset
Yliopistoissa suoritettut tutkinnot (alemmat- ja ylemmät korkeakoulututkinnot ja tohtoritutkinnot)	35 445	41 %	59 %	31 029	40 %	60 %	30 459	40 %	60 %
Vapaan sivistystyön koulutukseen osallistuneet (tuhatta henkilöä, brutto)	1 244	27 %	73 %	1 109	27 %	73 %			
Valtion taiteilija-apurahat	289	43 %	57 %	298	39 %	61 %	311	39 %	61 %
Valtion ylimääräiset taiteilijaeläkkeet	61	52 %	48 %	63	62 %	38 %	63	49 %	51 %
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (15—28 -vuotiaat)	20 237	58 %	42 %	20 339	57 %	43 %	20 450	56 %	44 %
Nuorten työpajatoiminta (alle 29-vuotiaat)	12 456	58 %	42 %	11 849	57 %	43 %	12 144	55 %	45 %
Urheilija-apurahapäätökset (päätökset hakemuksesta)	362	48 %	52 %	242	48 %	52 %	262	49 %	51 %

Kestävä kehitys

Sivistyksen ja osaamisen vahvistaminen ovat edellytyksiä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää koulutus-, tutkimus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan keinoin kestävä kehitystä. Se tarkoittaa mm. sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista, korkealaatuista varhaiskasvatusta, osaamisen ja koulutustason nostoa, jatkuvaa oppimista, tiedon saatavuutta, kulttuurisia oikeuksia sekä hyvinvointia ja osallisuutta. Nämä tekijät mahdollistavat kulttuurisen muutoksen kohti kokonaisvaltaista kestävä kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kestävä kehityksen linjauksilla ohjataan hallinnonalan toimintaa kestävälle pohjalle mm. ottamalla huomioon hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialojen ohjauksessa kestävä kehityksen ja Agenda2030:een pohjautuvan Suomen kestävä kehityksen toimikunnan strategian 2022—2030 tavoitteet sekä seuraamalla ja arvioimalla näiden tavoitteiden toteutumista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (VASU) sisältyy kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys, joilla osaltaan toteutetaan Agenda 2030 -tavoitteiden sisältöä. Perusopetuksen opetussuunnitelmissa painotetaan kestävä kehityksen arvopohjaa ja osaamista. Lukiokoulutuksen ja sen toimintakulttuurin kehittämisessä edistetään kestävä kehitystä. Uudistettaessa ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteita, huomiota kiinnitetään kestävä kehitykseen liittyvään osaamiseen kaikilla toimialoilla. Myös vapaan sivistystyön oppilaitokset järjestävät kestävä kehityksen toteutumista edistävää koulutusta.

Pitkäjänteinen T&K-rahoituksen käytön suunnitelma kuvaa osaamistason nousun, tutkimuksen ja innovaatioiden välttämättömyyden kestävä kasvun ja hyvinvoinnin saavuttamisessa. Korkeakoulut ovat ministeriön kanssa vuosille 2021—2024 solmituissa sopimuksissa sitoutuneet sisällyttämään kestävä kehityksen opintoja koulutusohjelmiinsa. Lisäksi korkeakoulut kehittävät henkilöstönsä kestävä kehityksen osaamista ja pyrkivät aktiivisilla toimenpiteillä korkeakoulukampusten ja toimintojen hiilineutraalisuuteen vuoteen 2030 mennessä. Suomen Akatemia edellyttää kestävä kehityksen periaatteiden huomioimista rahoittamisessaan hankkeissa osana vastuullisen tutkimuksen toimintatapoja.

Ministeriö edistää kulttuuri- ja liikuntapalvelujen ja -tapahtumien vastuullista tuottamista ja kuluttamista sekä paikallista kulttuuria tukevaa, kestävä kulttuurimatkailua. Uuden kulttuuriperintöstrategian toimilla edistetään kulttuuriperinnön suojelemista, vaalimista ja kestävä käyttöä. Kestävien elinympäristöjen kehittäminen on uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman pääsisältöä. Kestävän kulttuurimatkailun kehittämistä tukee uusi kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää valtionavustusta saavilta järjestöiltä kestävä kehityksen tavoitteiden ottamista huomioon toiminnassaan. Liikuntaa edistävilta järjestöiltä edellytetään ympäristövastuusuunnitelmia ja niiden valtionavustuksen määrän harkinnassa kestävä kehityksen kokonaisuuden arvioinnin painoarvo on 15 %. Liikunta- paikkojen rakentamisessa edistetään energiatehokkuuden, kiertotalouden ja muiden kestävyuden periaatteiden käyt-

töönottoa. Kestävä kehitys sisältyy nuorisolain arvolähtökohtiin ja siten sen edistäminen on yhtenä nuorisotyön valtionrahoituksen perusteena. Muun muassa etsivä nuorisotyö auttaa nuoria koulutukseen, työelämään ja elämänhallintaan.

Osana valtionhallintoa ministeriö kehittää edelleen vastuullisuusraportointiaan.

Kirkollisasiat

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Valtionosuudet

Valtionosuudet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (sisältäen ammatillisen koulutuksen rahoituksen, 1 000 euroa)

Mom. ¹⁾	Toimintamuoto	2022 TP	2023 TA	2024 TAE	2023/2024 muutos
29.10.30	Esi- ja perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta	426 851	559 404	499 046	-60 358
29.10.31	Vapaa sivistystyö	172 379	178 566	162 004	-16 562
29.20.30	Ammatillinen koulutus	1 030 253	998 958	1 049 412	50 454
29.20.35	Lukiokoulutus	238 622	276 131	305 935	29 804
29.80.31	Esittävä taide ja museot	144 192	150 808	156 063	5 255
29.80.34	Taiteen perusopetus	89 034	92 676	95 695	3 019
29.90.30	Liikunnan koulutuskeskukset ²⁾	17 125	17 807	16 868	-939
29.90.30	Kuntien liikuntatoimi	19 615	19 666	19 722	56
29.91.30	Kuntien nuorisotyö	7 748	7 690	7 648	-42
Yhteensä		2 145 818	2 301 706	2 312 393	10 687

¹⁾ Vuoden 2024 TAE:n mukaiset momenttitunnukset.

²⁾ Sisältää valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin vuonna 2024 on 52,21 %, johon lisätään vuosittain euromäärä asukasta kohti ammattikorkeakoulujen kuntarahoitusosuuden poistumisen johdosta. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on euromäärä, joka saadaan, kun em. lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion määräraha kerrotaan luvulla 1,3461. Kuntien rahoitusosuus on kuitenkin enintään vuoden 2017 tasossa. Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon sekä kustannustason tarkistusta ei tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2024.

Valtionavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla valtionavustuksilla tuetaan koulutukseen, tieteeseen, kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön liittyvää toimintaa ja hankkeita. Vuosina 2021-2022 valtionavustusrahoituksen määrää kasvattivat koronaepidemian vaikutusten vähentämiseksi myönnetty avustukset.

Ministeriön yhteisten menojen talousarvion luvussa suurimmat valtionavustusmäärärahat ovat Opetushallituksen myöntämät opetustoimen henkilöstökoulutuksen ja lasten ja nuorten harrastustoimintaan myönnetty avustukset sekä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen jakamat avustukset. Varhaiskasvatukseen, sekä esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön avustukset jaetaan pääosin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja va-

paasta sivistystyöstä annetun lain mukaisina avustuksina. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen valtionavustukset jaetaan pääosin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisina avustuksina mm. erilaisiin ko-keilu- ja kehittämishankkeisiin, kuten hallitusohjelmassa päätetyn oppimisen tuen järjestelmän kehittämiseen ja käyt-
töönottoon. Avustuksilla tuetaan koulutuksen järjestäjiä koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanossa sekä oman toimintansa kehittämisessä ja uudistamisessa. Myös ammatillisen koulutuksen strategiarahoitus jaetaan valtionavus-
tuksina.

Korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen talousarviolukuun sisältyvillä valtionavustuksilla opetus- ja kulttuuriministe-
riö rahoittaa tutkimushankkeita, tutkimuksen infrastruktuureja ja edistää korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita valtionavustuslain ja Suomen Akatemiasta annetun lain mukaisina harkinnanvaraisina avustuksina. Opetus- ja kult-
tuuriministeriö rahoittaa harkinnanvaraisilla valtionavustuksilla yhteiskunnallisesti merkittäviä taiteen ja kulttuurin toimialan järjestöjä sekä taiteellista ja muuta kulttuurista toimintaa. Avustukset jaetaan pääosin valtionavustuslain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain, valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain ja rakennusperinnön suojelusta annetun lain mukaisina avustuksina. Liikuntatoimen valtionavustukset liittyvät mm. liikuntajärjestöjen yleisavustuksiin, seuratoimintaan, liikuntapaikka-
rakentamiseen sekä valmennus- ja harjoitteluapurahoihin. Nuorisotyön valtionavustukset kohdentuvat mm. nuorisoalan järjestöille, nuorisokeskuksille, alueelliselle ja paikalliselle nuorisotyölle, nuorten työpajatoimintaan, etsivään nuorisotyöhön sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön sekä nuorisoalan osaamiskeskuksille. Lisäksi maksetaan avus-
tuksia ateriatukeen oikeutetuille opiskelijaravintoloille korkeakouluopiskelijoille myytyjen aterioiden perusteella.

Valtionavustukset opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Luku	Toimiala	2022 TA	2023 TA	2024 TAE
29.01	Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	53 116	53 451	53 171
29.10	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa si- vistystyö	167 651	136 009	62 839
29.20	Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	29 275	19 775	29 275
29.40 ¹⁾	Korkeakouluopetus ja tutkimus	505 420	487 512	490 722
29.70	Opintotuki (korkeakou- luopiskelijoiden ateriatu- ki)	35 564	35 564	39 500
29.80	Taide ja kulttuuri	255 221	179 779	166 126
29.90	Liikuntatoimi	112 928	114 217	108 763
29.91	Nuorisotyö	72 588	68 925	66 212
Yhteensä		1 231 763	1 095 233	1 016 608

¹⁾ Sisältää momenttien 29.40.51 ja 29.40.54 valtuudet sekä valtionavustusmäärärahat momentilta 29.40.56

Budjettilakiesitykset**Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset**

esityksen nimi (ja numero <i>(jos jo annettu)</i>)	taloudellinen vaikutus (momentti)
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta	29.01.51, 29.01.52
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta	29.80.41
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027	29.70.55

Pääloukan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2023 varsinainen ta- lousarvio	2024 esitys
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	427,5	
29.40.51	<i>Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat</i>		405,2
29.40.54	<i>Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)</i>		
	— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,0	1,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2022—2024

		v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
					1000 €	%
01.	Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	440 164	420 271	396 547	-23 724	-6
01.	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 330	22 077	15 171	-6 906	-31
02.	Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	64 351	67 576	66 784	-792	-1
03.	Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 058	9 598	15 952	6 354	66
04.	Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	33 608	39 820	15 840	-23 980	-60
05.	Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 086	11 988	13 539	1 551	13
06.	Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 168	23 055	21 320	-1 735	-8

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
07. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 589	4 488	5 069	581	13
08. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 688	2 219	1 767	-452	-20
09. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	652	651	681	30	5
10. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	38 610	4 450	6 955	2 505	56
11. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 816	2 255	2 723	468	21
12. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 181	24 548	26 115	1 567	6
13. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 669	5 590	5 740	150	3
14. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 239	7 460	7 402	-58	-1
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	1 807	2 337	2 516	179	8
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	33 845	34 000	36 282	2 282	7
30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	19 500	14 500	14 500	—	0
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 597	1 597	1 547	-50	-3
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 782	3 807	3 549	-258	-7
52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	118 856	122 661	124 501	1 840	2
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	17 614	13 348	6 348	-7 000	-52
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 117	2 246	2 246	—	0
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	936 499	923 757	823 414	-100 343	-11
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 828	40 066	42 469	2 403	6
20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	172 439	25 230	74 750	49 520	196

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	537 422	666 777	534 419	-132 358	-20
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	175 899	182 081	164 053	-18 028	-10
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	8 911	9 603	7 723	-1 880	-20
20. Ammatillinen koulutus ja lukio-koulutus	1 335 838	1 343 722	1 437 232	93 510	7
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 503	8 617	9 304	687	8
21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	23 410	13 296	23 137	9 841	74
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)	1 046 763	1 043 403	1 097 081	53 678	5
35. Valtionosuus ja -avustus lukio-koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	257 162	278 406	307 710	29 304	11
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 373 813	3 491 098	3 698 513	207 415	6
(01.) Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(02.) Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(03.) Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(04.) Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	35 394	40 346	37 940	-2 406	-6
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 876 415	1 999 188	2 138 663	139 475	7
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	331 878	345 575	399 887	54 312	16
(53.) Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	71 405	74 715	—	-74 715	-100
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	49 481	55 631	55 631	—	0
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	921 196	954 190	1 012 634	58 444	6

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
56. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	30 409	30 409	0
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	21 044	21 453	23 349	1 896	9
(89.) Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	67 000	—	—	—	0
70. Opintotuki	685 751	750 464	828 500	78 036	10
(01.) Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	135 918	132 600	158 200	25 600	19
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	467 865	515 200	526 600	11 400	2
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	25 169	35 564	39 500	3 936	11
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)	56 799	67 100	104 200	37 100	55
80. Taide ja kulttuuri	608 167	565 157	555 638	-9 519	-2
(01.) Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(03.) Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(04.) Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(05.) Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
(06.) Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	18 771	21 307	22 417	1 110	5
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	17 264	18 502	18 502	—	0
21. Taiteen ja kulttuurin yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	—	—	609	609	0
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 894	4 000	10 013	6 013	150
31. Valtionosuus ja -avustus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	139 932	141 111	158 993	17 882	13
34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	90 442	94 387	97 406	3 019	3

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	86	252	252	—	0
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	26 648	27 648	27 648	—	0
50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)	90 141	24 764	99 464	74 700	302
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	16 678	17 256	18 955	1 699	10
(52.) Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	159 467	180 053	—	-180 053	-100
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	24 533	26 749	28 909	2 160	8
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 100	2 200	2 300	100	5
56. Valtionrahoitus kansallisten taidelaitosten toimintaan (siirtomääräraha 3 v)	—	—	65 198	65 198	0
(58.) Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahoituksen pääomaan (siirtomääräraha 3 v)	7 500	—	—	—	0
72. Kansallisgallerian ja valtion taideostoimikunnan kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	839	839	1 683	844	101
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	3 899	4 049	3 249	-800	-20
(89.) Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)	4 973	2 000	—	-2 000	-100
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0	40	40	—	0
90. Liikuntatoimi	159 936	155 202	148 658	-6 544	-4
20. Liikuntatoimen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	8 066	8 066	0
30. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)	53 776	33 798	37 462	3 664	11
50. Liikunnan ja urheilun edistäminen (kiinteä määräraha)	101 460	115 404	57 200	-58 204	-50

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
51. Liikunnallisen elämäntavan ja lii- kuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	—	—	45 930	45 930	0
(56.) Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 700	6 000	—	-6 000	-100
91. Nuorisotyö	87 989	77 762	74 742	-3 020	-4
20. Nuorisotyön yhteiset menot (siir- tomääräraha 2 v)	—	—	712	712	0
30. Valtionosuudet kuntien nuoriso- toimeen (arviomääräraha)	12 578	13 780	7 648	-6 132	-44
50. Nuorisotyön edistäminen (kiinteä määräraha)	36 328	41 530	36 382	-5 148	-12
51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilai- tosnuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	39 083	22 452	30 000	7 548	34
Yhteensä	7 628 157	7 727 433	7 963 244	235 811	3
Henkilötyövuosien kokonaismää- rä	2 475	2 404	2 354		

01. (29.01, 29.40 osa, 29.70 osa ja 29.80, osa) Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toteutetaan Sivistyshallinto 2030 uudistus.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä toteuttavan Sivistyshallinto 2030 kehittämishankkeen tavoitteena on varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan laatu ja palvelukyky tulevina vuosina. Hankkeen loppuraportin mukaisesti muutosohjelma sisältää toimenpiteet sivistyshallinnon virastorakenteen selkeyttämiseksi, digitalisaation edistämiseksi, ohjauksen yhtenäistämiseksi sekä yhteisten palveluiden kehittämiseksi. Toimilla tavoitellaan sivistyshallinnon yhteistä strategista kokonaisnäkemyistä, taloudellista kestävyyttä sekä toimialan avointa dialogia, uudistuvaa toimintaa ja jaetua tietoperustaa.

Muutosohjelman toimeenpano ajoittuu vuosille 2023–2026. Virastorakennetta kehitetään hallitusohjelman linjausten perusteella. Hankkeen uudistuksiin sisältyvän kokonaisohjauksen toimintamallin mukaisesti hallitusohjelman toimeenpanon, tulosohjauksen, julkisen talouden suunnitelman ja talousarvion sekä lisätalousarvioiden valmisteluun liittyvät yhteiset prosessit ja toimintakäytännöt yhtenäistetään koko hallinnonalalla. Sivistyshallinnon talouden kokonaisuuden hahmottamiseksi ja läpinäkyvyyden vahvistamiseksi virastojen toimintamenomomentit on sisällytetty samaan talousarvion lukuun.

Momentteja 29.01.05-29.01.14 koskevat muut yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet esitetään asianomaista toimintapolitiikkaa koskevan luvun yhteydessä.

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 171 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin
- 2) enintään 2 000 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan palvelujen kehittämistä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan sivistystä sekä yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja toimialaa ohjaavaa. Ministeriön päätöksenteon ja strategisen toiminnan perustana on tiedolla johtaminen.
2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.
3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan talouden ja muun yhteiskunnallisen kehityksen vaikutukset. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
4. Ministeriön johtamista ja toiminnan laatua kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Edistetään pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä henkilöstön työhyvinvointia ja jatkuvaa oppimista.
5. Ministeriö vahvistaa konsernitason johtamista tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	21 207	22 277	15 371
Bruttotulot	625	200	200
Nettomenot	20 581	22 077	15 171
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 015		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 625		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Henkilöstövoimavarojen siirto (siirto momentilta 29.10.20, 1 htv)	80
Henkilöstövoimavarojen siirto (siirto momentilta 29.20.21, 1 htv)	84
Määräaikaisen lisäyksen päättyminen (poliittisen esikunnan kasvu)	-89
Perustoimintamenojen tasokorotus	1 300
Valtionavustusten tason alentaminen (HO 2023)	-10 000
Valtion liikuntaneuvoston henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumenot (siirto momentilta 29.90.20)	254
Valtion nuorisoneuvoston sekä arviointi- ja avustustoimikunnan henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumenot (siirto momentilta 29.91.20)	315

Palkkausten tarkistukset	1 150
Yhteensä	-6 906

2024 talousarvio	15 171 000
2023 talousarvio	22 077 000
2022 tilinpäätös	20 330 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 66 784 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisiin jäsenmaksuihin ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 3) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 4) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 6) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 7) enintään 14 706 000 euroa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 8) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkin-
tojen kehittämiseen sekä oikeustulkirekisterin kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 9) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja
kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-
opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 10) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon
myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- 11) enintään 14 677 000 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvaus-
ten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia (ml. elokuvat) koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen
maksamiseen
- 12) enintään 2 842 000 euroa EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kan-
salliseen rahoitukseen, EU-ohjelmien digitalisaation resurssikeskuksen toimintaan, monenkeskiseen ja kahdenväli-
iseen yhteistyöhön, korkeakoulutuksen tunnetuksi tekemiseen ja kansainvälistämistä edistäviin apurahoihin sekä Saa-
melaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen
- 13) enintään 291 000 euroa Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansal-
liseen vastinrahoitukseen
- 14) enintään 400 000 euroa MPASS-järjestelmän ylläpidosta aiheutuviin menoihin

15) enintään 720 000 euroa työelämätoimintakuntatyön ja sihteeristön toimenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen

16) enintään 1 500 000 euroa luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävistä toimenpiteistä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

17) enintään 641 000 euroa EU:n pilariarviointiin liittyvien koulutusvientiä edistävien hankkeiden valmisteluun ja markkinointiin sekä Education Finland -ohjelman toimeenpanoon liittyvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittamien Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot sekä muut hankkeet. Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätöserusteisesti poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijavirastona. Opetushallitus edistää osaamista ja sivistyksen vahvistumista, koulutuksellisen tasa-arvon ja kestäväen hyvinvoinnin lisääntymistä sekä globaalissa ympäristössä ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen vahvistumista.

Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Mittarit	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Opintopolku-palvelun kävijämäärä (lkm)	24 363 224	18 500 000	18 500 000
Opintopolku-palvelussa julkaistujen koulutusten määrä (lkm)	13 245	30 000	30 000
Oma Opintopolussa tarjolla olevat palvelut (lkm)	5	8	8
KOSKI, kansalaisten kirjautumiset (lkm)	1 331 919	1 200 000	1 200 000
KOSKI, kansalainen jakanut tietoaan linkillä	252 777	230 000	230 000
VARDA, tietojen luovutus viranomaiskäyttöön	2	3	4
Asiakaspalveluratkaisussa käsiteltävät asiat (lkm)	41 800	35 000	35 000
Myynnissä olevien julkaisujen ja vähälevikkisten oppimateriaalien määrä (kpl)	408	500	500
Saatavilla olevien oppimista tukevien kustannettujen digimateriaalien määrä (kpl)	148	155	155
Maksullisten koulutusten ja tapahtumien koulutettavapäivät (kpl)	5 578	8 000	8 000
Julkaistujen opetussuunnitelmien määrä ePerusteet -palvelussa (lkm)	2 064	4 500	4 500

Palvelukyky ja laatu

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/tehtävä	Mittari	Asteikko	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Päätösten käsittelyaika	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	1,9	2,0	2,0
Asiakastyytyväisyys	Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1—100	-	-	96
	Maksullinen koulutus	1—5	4,2	4,1	4,1
	Hakijapalaute Opintopolusta	1—5	4,5	4,3	4,3

Toiminnallinen tehokkuus

— Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja jatkuvaa oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä. Opetushallitus parantaa palvelujaan yhdessä asiakkaidensa ja kumppaneidensa kanssa. Opetushallitus varmistaa asiakkailleen sujuvan asioinnin ja laadukkaat asiantuntijapalvelut.

— Opetushallitus jatkaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä uudistamistyötä vaikuttavuustavoitteidensa mukaisesti toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Mittari	Asteikko	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Henkilötyövuodet ¹⁾	Htv	380	404	375
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot)	Htv	354	339	329
Johtajuusindeksi	1—5	3,5	3,6	3,6
Työtyytyväisyysindeksi	1—5	3,6	3,6	3,6
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	15,8	10,0	10,0
Sairauspoissaolot	Työpäivää/htv	9,5	6,0	6,0

¹⁾ Eri momenteilta rahoitettavat yhteensä ei sisällä ulkomaan lehtoreita eikä Eurooppa koulujen opettajia.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	126 761	122 576	147 784
Bruttotulot	60 370	55 000	81 000
Nettomenot	66 392	67 576	66 784
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 858		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 817		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 661	1 200	1 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 183	1 320	1 320
— osuus yhteiskustannuksista	520	500	500
Kustannukset yhteensä	1 703	1 820	1 820
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-41	-620	-620
Kustannusvastaavuus, %	98	66	66

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 esitys
Hintatuki	620	620	620
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	134	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari 3)			-100
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen, luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet sekä Nuori Aleksis-raatien järjestäminen			-1 550
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (avustukset Saamelaiskäräjille)			-200
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (elokuvaan liittyvien käyttö lupien hankkiminen)			-700
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (elvytyskoulutus opettajille)			-100
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (toimintamenojen turvaamiseen)			-1 650
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (Työelämätoimintakuntatyön ja sihteeristön toimenpanosta aiheutuvien menojen maksaminen)			-720
Koulutusalan viennin vauhdittaminen			641
Lukutaitohanke pysyväksi tehtäväksi			1 500
Luova Eurooppa (siirron palautus momentille 29.80.31)			-295
Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 29.80.52)			291
Tasomuutos (TAE 2023 vähennyksen tarkistus)			500
Työelämätoimintakuntatyön ja sihteeristön toimenpanosta aiheutuvien menojen maksaminen			720
Palkkausten tarkistukset			871
Yhteensä			-792

2024 talousarvio	66 784 000
2023 talousarvio	67 576 000
2022 tilinpäätös	64 351 000

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 952 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	5 789 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	10 163 000
Yhteensä	15 952 000

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	14 725	16 070	22 424
Bruttotulot	8 326	6 472	6 472
Nettomenot	6 399	9 598	15 952
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 276		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	936		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet, YTL(1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	7 716	5 972	2 029
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	9 005	6 476	2 184
— osuus yhteiskustannuksista	1 068	504	167
Kustannukset yhteensä	10 073	6 980	2 351
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 357	-1 008	-322
Kustannusvastaavuus, %	77	86	86
Hintatuki	-	-	-
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	77	86	86

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asiantuntijapalkkioiden korottaminen, ylioppilastutkintolautakunta	231
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (Tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehityskustannukset, ylioppilastutkintolautakunta)	-810
Koejärjestelmän uudistaminen, ylioppilastutkintolautakunta	2 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen, ylioppilastutkintolautakunta	3 500
Perustoiminnan turvaaminen, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	1 300
Palkkausten tarkistukset	133
Yhteensä	6 354

2024 talousarvio	15 952 000
2023 talousarvio	9 598 000
2022 tilinpäätös	5 058 000

04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 840 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävän mukaisten siirtomenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 4 600 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen tehtävänä on tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeen ennakoititiedon analysointi, työllisille ja työvoiman ulkopuolisille suunnatun koulutuksen ja täydentävän koulutuksen järjestäminen sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Tavoitteet vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen tukemisesta varmistetaan rahoitettavien koulutusten valintakriteereillä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	34 836	39 820	15 840
Bruttotulot	35	-	-
Nettomenot	34 800	39 820	15 840
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	49 050		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	32 314		

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 14 260 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 580 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari 3)	-7 750
Kertamenojen poistuminen (hoiva-avustajien ja Ukrainasta tulleiden koulutus)	-16 250
Palkkausten tarkistukset	20
Yhteensä	-23 980

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	15 840 000
2023 talousarvio	39 820 000
2022 tilinpäätös	33 608 487

05. (29.40.01) Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 539 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Akatemia kohottaa vertaisarvioidulla kilpailulla tut-

kimusrahoituksellaan ja tiedepoliittisella toiminnallaan tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee vahvasti tieteen uudistumista. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Akatemia tuottaa eri tahojen käyttöön avoimesti verkkoon laadukasta tiedepoliittista dataa ja analyysejä sekä kehittää tutkimuksen ja tutkimustoiminnan vaikuttavuuden arviointitapoja.

— Tutkimusrahoituksen hakijat saavat ajanmukaisen tiedon Akatemian rahoitusperiaatteista ja -mahdollisuuksista sekä päätöksenteosta.

— Akatemian rahoittamien tutkimushankkeiden aineistot, menetelmät ja tulokset ovat saatavilla avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti.

— Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

— Suomen Akatemia kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Akatemian yhteistyökyky (sidosryhmäkysely, max 4)	-	3,01	3,2	3,2
Avoimesti saatavina olevien vertaisarvioitujen julkaisujen osuus Akatemian hankkeissa (%)	57	86	90	90
Naisten osuus (%) arvioinnin asiantuntijoista	34	37	50	50
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Rahoitustoiminta, käsitellyt hakemukset (lkm)	5 077	4 415	4 200	4 200
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	2,2	2,3	< 3,5	<3,5
Akatemiahankkeiden käsittelykustannus (euroa/hakemus)	1 476	1 511	1 450	1 450
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,71	3,67	>=3,65	>=3,65
Henkilötyövuodet	147,6	141	138	147

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.51, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1410/2015). Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	13 914	12 388	13 939
Bruttotulot	417	400	400
Nettomenot	13 497	11 988	13 539
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 844		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 432		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Perustoiminnan turvaaminen			1 000
Palkkausten tarkistukset			551
Yhteensä			1 551
2024 talousarvio			13 539 000
2023 talousarvio			11 988 000
2022 tilinpäätös			12 086 000

06. (29.40.02) Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 320 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien maksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen infrastruktuuri, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä asiakaslähtöisesti. Kansallisarkiston tehtävänä on osaltaan varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja tiedon avoimuutta, sekä kehittää arkistointia digitaalisuutta edistämällä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Kansallisarkisto tehostaa toimintaansa digitaalisilla toimintatavoilla.
- Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

- Kansallisarkisto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kansallisarkiston suoritteiden maksullisuudesta (1190/2021).

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineiston kokonaismäärä (hyllykilometriä)	-	210,4	211	211,5
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (milj. tiedosta/v)	121	162	230	285
Verkkopalveluiden käyttö (milj. käyntikertaa/v)	2,25	1,9	2,2	2,5
Alkujaan digitaalisten aineistojen siirrot (kpl/v)	7	13	25	35
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Käsitellyt tietopyynnöt (kpl)	33 774	28 656	26 000	26 000
Verkkopalveluiden asiakastytyväisyys (min 1—max 5)	-	-	6	8
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	-	3,7	3,7
Henkilötyövuodet	225	230	225	225

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	22 900	25 555	24 172
Bruttotulot	2 658	2 500	2 852
Nettomenot	20 242	23 055	21 320
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 770		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 666		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisten lisäysten poistuminen	-2 600
Kv-toiminta (siirto momentilta 29.40.53)	200
Sähköisen arkistoinnin kehittäminen (siirto momentilta 28.70.20)	38
Palkkausten tarkistukset	627
Yhteensä	-1 735

2024 talousarvio	21 320 000
2023 talousarvio	23 055 000
2022 tilinpäätös	20 168 000

07. (29.40.03) Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 069 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden merkityksestä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Toiminnallaan se luo osaltaan edellytyksiä tasa-arvolle Suomessa. Keskus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielten käyttöä ja kehittymistä ja tarjoaa palveluitaan ja aineistoaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotouttamiselle.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteista perittävistä maksuista (1209/2016).

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Julkaisut (painotettu kappalemäärä)	3 224	3 179	4 500	4 000
Kielineuvonta (vastauksia), kpl	7 070	9 509	6 500	6 500
Verkkopalvelun kävijämäärä	5 363 157	4 158 230	4 400 000	4 500 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,4	3,4	3,4
Henkilötyövuodet	71,2	68,9	71	71

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	4 884	4 938	5 479
Bruttotulot	442	450	410
Nettomenot	4 442	4 488	5 069
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	573		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	720		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kehittämistoiminta (siirto momentilta 29.40.53)	360
Palkkausten tarkistukset	221
Yhteensä	581
2024 talousarvio	5 069 000
2023 talousarvio	4 488 000
2022 tilinpäätös	4 589 000

08. (29.40.04) Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 767 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedon tarvisijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee

avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen ja kansalaisten tiedon saannin infrastruktuuria.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista (1346/2006).

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm/v)	2 920	2 611	2 000	1 000
Luetteloidut tietueet (nimekkeitä)	64 871	64 967	50 000	25 000
Tilausten määrä (kpl/v)	66 716	65 617	85 000	30 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,9	3,91	>=4	>=4
Henkilötyövuodet	17,6	18	18	18

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	1 609	2 223	1 770
Bruttotulot	1	4	3
Nettomenot	1 607	2 219	1 767
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	208		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	288		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuoden 2023 vuokralisäyksen poisto	-500
Palkkausten tarkistukset	48
Yhteensä	-452

2024 talousarvio	1 767 000
2023 talousarvio	2 219 000
2022 tilinpäätös	1 688 000

09. (29.70.01) Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 681 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa (laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 1080/2012). Vuonna 2024 arvioidaan valituk-
sia tulevan vireille noin 3 000. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 7 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	30
Yhteensä	30
2024 talousarvio	681 000
2023 talousarvio	651 000
2022 tilinpäätös	652 000

10. (29.80.01) Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 955 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitusosuuksina ja sitä koskevien menojen maksami-
seen.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus on taiteen asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää taide-
tta ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti. Viraston tehtävänä on edistää taiteilijoiden työtä ja toimeentuloa,
vahvistaa yhteiskunnan demokraattista ja tasa-arvoista kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä seurata ja arvioida
keskuksen toimialan kehitystä ja tehdä kehittämis ehdotuksia.

Taiteen edistämiskeskus rahoittaa taiteilijoiden työtä ja erilaisten yhteisöjen toimintaa. Virasto kehittää asiantuntija-
palveluilla, kehittämisohjelmilla ja määräaikaisten taiteen edistäjien avulla toimialaa, taiteen ja taiteilijoiden asemaa,
taiteen, kulttuurin ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta sekä osallisuutta kulttuuriin.

Viraston yhteydessä toimii luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat, alueelliset taidetoimikunnat sekä kir-
jailija- ja kääntäjäapurahalautakunta ja kuvataiteen apurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää vertaisarvioin-
tiin perustuen apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategian laadintaan. Lisäksi
viraston yhteydessä toimii esittävän taiteen valtionosuuslautakunta, jonka tehtävänä on antaa opetus- ja kulttuurimi-
nisteriölle lausunto valtionosuuskelpoisuutta koskevista hakemuksista.

Viraston yhteydessä toimii taideneuvosto. Sen tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tar-
kemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taide-
toimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä.

Taiteen edistämiskeskuksen tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Edistää taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä sekä vahvistaa toimialan rakenteita.
- Vahvistaa demokraattisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Taiteen edistämiskeskukselle seuraavan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoit-
teen:

- Jatketään Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudista-
misen valmistelua vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella ja osana Sivistyshallinto 2030 -hanketta.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite/arvio
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	28 777 ¹⁾	23 715 ¹⁾	20 000	15 000
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	14 227 ¹⁾	9 709 ¹⁾	4 500	3 000
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	12,5	13	13	13
Tukimuotojen lukumäärä	19 ¹⁾	22 ¹⁾	20	9
Toimielinten lukumäärä	24	24	24	24
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet ²⁾	68,2	70,6	80	80
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,5	3,5	3,6	3,7

¹⁾ Sisältää koronaepidemian aikana käsitellyt hakemukset.

²⁾ Sisältää määräaikaiset taiteenedistäjät, joiden palkkakulut on maksettu momentilta 29.80.52 Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen vuoteen 2023 asti sekä hankerahoituksella palkattuja määräaikaisia virkahenkilöitä vuosina 2022–2024.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	56 524	4 457	6 962
Bruttotulot	31	7	7
Nettomenot	56 493	4 450	6 955
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	18 852		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	928		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Taiteen edistämisen henkilöstön (määräaikaiset enintään 42 henkilöä) palkkausmenot ja muut yleiskustannukset (siirto momentilta 29.80.52)	2 270
Palkkausten tarkistukset	235
Yhteensä	2 505

2024 talousarvio	6 955 000
2023 talousarvio	4 450 000
2022 tilinpäätös	38 610 000

11. (29.80.03) Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 723 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) hoitokunnan vuokraamien asuinhuoneistojen vuokrien alentamiseen.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon hyväksytyyn ja kansainvälisesti merkittävään Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta, esittelemisestä ja kehittämisestä. Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla. Suomenlinnan hoitokunta huolehtii linnoituksen säilymisestä, kävijähallinnan ja käytönhallinnan kestävästä tasapainosta.

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

— Osaavalla ja oikea-aikaisella korjausrakentamisella ja restauroinnilla edistetään kulttuurista ja ekologista kestävyyttä: huolehditaan Suomenlinnan maailmanperintökohteen säilymisestä ja mahdollistetaan asuntojen, liikehuoneistojen ja koko linnoitusympäristön kokonaisvaltainen käyttö.

— Agenda 2030:n tavoitteista toteutetaan erityisesti kestäväan matkailuun liittyviä toimenpiteitä parantamalla kävijäturvallisuutta, kertomalla kävijöille Suomenlinnan maailmanperintöarvoista ja niiden suojelusta sekä kannustamalla vastuulliseen vierailuun.

— Hoito- ja käyttösuunnitelmaa toteuttamalla säilytetään Suomenlinnan maailmanperintökohteen erityiset yleismaailmalliset arvot, autenttisuus ja eheys. Edistetään vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa lisäämällä ja välittämällä maailmanperintökohteen kestäväan käyttöön liittyvää osaamista.

Suomenlinnan hoitokunnan tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.80.75 määrärahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Suomenlinnan hoitokunnalle seuraavat tavoitteet:

— Saatetaan huonokuntoiset asuinhuoneistot käyttökuntoon taloudellisten reunaehtojen puitteissa. Pidemmän aikavälin tavoitteena on vuokratuottojen kasvu sekä yli 95 prosentin käyttöaste vuokra-asunnoissa. Huoneistojen vuokria korotetaan vastaamaan yleistä vuokratasoa kysyntätilanne huomioiden siten, että perittävät vuokrat kattavat laajemmin asuinhuoneistoihin liittyviä kustannuksia.

— Varaudutaan kustannustason nousuun kasvattamalla vuokratuottoja kustannusten mukaisesti.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite/arvio
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Suomenlinnan paikallistaloudellinen vaikutus (milj. euroa)	Ei voitu mitata	18	18	18
Toiminnallinen tehokkuus				
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %	93	78	85	93
Vuokratuotot, kasvu %	6	-3,6	4,6	4,0
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	76	84,5	84	78
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)	3,8	3,7	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	10 293	9 155	10 023
Bruttotulot	7 055	6 900	7 300
Nettomenot	3 238	2 255	2 723

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 197		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	775		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	4 700	5 000	5 100
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 783	6 400	6 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 082	-1 400	-900
Kustannusvastaavuus, %	69	78	85

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kone- ja laitehankinnat			400
Palkkausten tarkistukset			68
Yhteensä			468
2024 talousarvio			2 723 000
2023 talousarvio			2 255 000
2022 tilinpäätös			2 816 000

12. (29.80.04) Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 115 000 euroa.

Momentille nettoutettavia tuloja vastaavia menoja voidaan maksaa myös momentilta 29.80.20.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluva Suomen kansallismuseo vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta sekä museo- ja nähtävyyshankkeiden ohjelmistosta ja yleisötyöstä.

Museoviraston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta kulttuuriperintöön
- Huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana
- Edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja omien toimintatapojen muutoksen kautta
- Osallistua aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

— Palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi tutkimuksen edistämiseksi ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä. Tavoitetta tukee vuonna 2022 käynnistetty laaja hankekokonaisuus ”Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen”. Hankekokonaisuus toteutetaan vuosien 2022—2025 aikana ja sen avulla saavutetaan myös merkittävät tilasäästöt. Vuodesta 2026 alkaen menot vähenevät pysyvästi noin 1,4 miljoonaa euroa vuositasolla toimitilasäästöinä.

— Suomen kansallismuseon palveluita ja toimintamalleja uudistetaan Uusi Kansallinen -hankekokonaisuudessa. Museon valtakunnallinen vaikuttavuus vahvistuu ja kansainvälinen tunnettuus lisääntyy. Museo edistää ohjelmistoillaan ja yleisötyöllään kulttuurista ja sosiaalista kestävyyttä. Kansallismuseon lisärakennus- ja peruskorjaushanke käynnistyy, ja kohde on suljettu yleisöltä 2023–2026.

— Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi. Museovirasto osallistuu Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanosta ja muinaismuistolain uudistamisesta aiheutuvien toimenpiteiden valmisteluun. Museovirasto pyrkii vahvistamaan kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintötiedon roolia osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa sekä huolehtimaan säilymisen turvaamisesta myös kriisitilanteissa. Kulttuuriperinnön digitalisaation ja tiedonhallinnan kehittäminen on lähitulevaisuudessa entistä keskeisempää erilaisiin poikkeustilanteisiin varautumisessa.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	1 939 477	1 387 063	1 500 000	1 500 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	310 846	353 994	345 000	370 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	421 845	660 860	600 000	400 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	4,04	2,93	3,2	4,3
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	6,06	4,72	4,5	4,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,79	3,86	3,8	3,8
Henkilötyövuodet	275	307	299	300

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	32 415	28 048	31 066
Bruttotulot	7 755	3 500	4 951
Nettomenot	24 660	24 548	26 115
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 388		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 909		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallismuseon uuden toimintamallin ja näyttelyohjelmiston valmistelu	200
Kansallismuseon uudistilojen varustaminen ja kalustaminen	200
Kertaluonteisen erän poisto	-170
Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen, Sturenkatu 2a:sta luopuminen (TA 2022)	511
Palkkausten tarkistukset	826
Yhteensä	1 567

2024 talousarvio	26 115 000
2023 talousarvio	24 548 000
2022 tilinpäätös	24 181 000

13. (29.80.05) Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 740 000 euroa.

Selvitysosa: Saavutettavuuskirjasto Celia on saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntija, jonka tehtävänä on edistää lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemiseen ja oppimiseen. Saavutettavuuskirjasto Celia tarjoaa ja edistää saavutettavia ja maksuttomia kirjastopalveluita yhteistyössä kirjastojen, koulujen ja muiden yhteisöjen kanssa.

Saavutettavuuskirjasto Celia tuottaa uusia kirjanimekkeitä saavutettavaan muotoon noin 1 300 vuosittain. Saavutettavuuskirjasto Celia muuntaa ja tuottaa opetussuunnitelmien mukaista oppimateriaalia saavutettavaan muotoon varhaiskasvatukseen, peruskouluun sekä toisen asteen opintoihin. Saavutettavuuskirjasto Celia muuntaa tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevaa oppimateriaalia saavutettavaan muotoon.

Saavutettavuuskirjasto Celia tarjoaa saavutettavaan julkaisemiseen liittyviä asiantuntijapalveluita kustantajille ja muille sisällöntuottajille. Saavutettavan julkaisemisen edistämisen tavoitteena on julkaisujen, ja erityisesti digitaalisen kirjallisuuden, saavutettavuuden parantaminen.

Saavutettavuuskirjasto Celian tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Edistää lukemisen ja oppimisen yhdenvertaisuutta ja sitä kautta lukemisesteisten ihmisten osallisuutta yhteiskuntaan
- Tarjota pääsy kirjallisuuteen ja oppimateriaaliin saavutettavissa muodoissa
- Tarjota ja edistää saavutettavia kirjastopalveluita yhteistyössä palvelukumppanien kanssa
- Edistää saavutettavaa julkaisemista
- Kehittää sopivia tuotteita ja kirjastopalveluita lukemisesteisille lapsille ja nuorille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Hyödyntää digitalisaatiota toiminnan kehittämisessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Saavutettavuuskirjasto Celialle seuraavat tavoitteet:

- Digitaalista kirjastopalvelua kehitetään toteuttamalla uusi verkkojakelualusta, joka parantaa palveluiden käytettävyyttä ja asiakaslähtöisyyttä kustannustehokkaasti.
- Aktivoidaan koululaisten ja opiskelijoiden kirjastopalvelun käyttöä kehittämällä sopivia aineistoja, tuotteita ja kirjastopalveluita lukemisesteisille lapsille ja nuorille yhteistyössä kumppanien kanssa sekä tarjoamalla ohjausta ja tietoa heidän kanssaan toimiville aikuisille

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
—Asiakkaita palveluiden piirissä	68 239	75 037	80 000	85 000
—Vuosittaiset kirjahankinnat Saavutettavuuskirjasto Celian kokoelmaan	1 466	1 420	1 250	1 300
—Saavutettavan julkaisemisen koulutukset eri organisaatioille	61	28	25	25
—Saavutettavan julkaisemisen koulutuksen osallistujat	tieto puuttuu	tieto puuttuu	1 200	1 000
—Lainoja, lkm/vuosi (milj. kpl)	1,3	1,3	1,5	1,5
Toiminnallinen tehokkuus				
—Aktiivisten palvelukumppanien osuus rekisterissä olevista, %	76	75	76	77
—Kirjastopalvelua säännöllisesti (1 laina/vuosi) käyttävien lasten ja nuorten osuus, %	43	38	40	42
—Kokoelman käyttöaste vuoden aikana, %	tieto puuttuu	tieto puuttuu	30	30
—Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, %	74	76	80	82
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	42,19	43,67	45	45
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,59	3,61	3,5	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	5 588	5 610	5 750
Bruttotulot	8	20	10
Nettomenot	5 580	5 590	5 740
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	997		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 086		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset			150
Yhteensä			150

Momentin nimike on muutettu.

2024 talousarvio	5 740 000
2023 talousarvio	5 590 000
2022 tilinpäätös	5 669 000

14. (29.80.06) Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 402 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 270 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, entistää kokoelmissaan olevia aineistoja sekä edistää audiovisuaalisen kulttuurin tuntemusta ja saavutettavuutta. KAVI edistää mediakasvatusta, lasten mediataitoja ja lapsille turvallista mediaympäristöä. KAVI hoitaa kuvaohjelmalaissa säädetyjä luokittelu- ja valvontatehtäviä sekä vastaa kuvaohjelmaluokittelijoiden koulutuksesta. KAVI edistää ja harjoittaa toimialansa tutkimusta.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtäviä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ovat:

- Lisätä toimialansa kulttuuriperinnön tunnettuutta, saatavuutta ja käytettävyyttä kaikille kansalaisille yhdenvertaisesti,
- Tarjota elokuvakulttuuria ja -kasvatusta monipuolisesti erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille,
- Edistää kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta sekä lapsille turvallista mediaympäristöä,
- Vahvistaa demokratiakehitystä ja kansallista resilienssiä informaatiovaikuttamista vastaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille seuraavat tavoitteet:

- KAVIn palveluita ja aineistoja kehitetään saavutettaviksi ja asiakaslähtöisiksi tutkimuksen ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi audiovisuaalisesta kulttuuriperinnöstä.
- KAVI osallistuu osaltaan Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanoon.
- KAVI edistää kansalaisten mediakasvatusta ja vahvistaa kriittistä medialukutaitoa osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Vuoden aikana Elonet-suoratoistopalveluun lisätyt pitkät elokuvat	29	19	30	35
— Maksullisten elokuvanäytösten katsojamäärä	17 713	34 403	33 000	35 000
— Mediakasvatuksen verkkopalveluiden kävijämäärä	—	—	—	500 000
— Kuvaohjelmien tarjonnan valvontatapahtumat	142	64	54	54
— Ohjelmatoistot Radio ja tv-arkisto (RTVA)-hakujärjestelmästä	46 522	57 425	60 000	62 000
Toiminnallinen tehokkuus				
— Radio- ja TV-arkiston (RTVA:n) kokonaiskustannukset/tallennetut ja arkistoidut tetratavut, euroa / tetratavu	2 279	2 782	1 407	1 983
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma ¹⁾	268	445	375	398

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite/arvio
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	81	79	76	76
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,72	3,42	3,6	3,6

¹⁾ Uudelleenluokitellut

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	8 364	8 123	8 145
Bruttotulot	846	663	743
Nettomenot	7 517	7 460	7 402
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 216		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	938		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digitaalisten palveluiden sekä tietokone- ja digitointilaitteiston hankinnat	155
Kertaluonteisen erän poisto	-350
Mediakasvatuksen avustuksen siirto (siirto momentille 29.80.50)	-84
Palkkausten tarkistukset	221
Yhteensä	-58

2024 talousarvio	7 402 000
2023 talousarvio	7 460 000
2022 tilinpäätös	7 239 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 516 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistumisesta sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 2) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	319 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 197 000
Yhteensä	2 516 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 063 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 453 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen siirron palautus (Erityisasiantuntijan palkkaus Suomen Lontoon-suurlähetystöön, siirto momentilta 24.01.01)	179
Yhteensä	179

2024 talousarvio	2 516 000
2023 talousarvio	2 337 000
2022 tilinpäätös	1 807 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 282 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Momenttirakenneuudistus (siirto momentilta 29.80.52)	282
Tasomuutos	2 000
Yhteensä	2 282

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	36 282 000
2023 talousarvio	34 000 000
2022 tilinpäätös	33 845 321

30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) lasten ja nuorten harrastustoiminnan järjestämisestä ja kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 2) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Määrärahalla tuetaan lasten ja nuorten toiveisiin vastaavaa harrastustoimintaa paikallis- ja alueta-
solla sekä lasten ja nuorten harrastamisen sekä perheiden hyvinvoinnin yhteensovittamista siten, että harrastustoimin-
ta toteutetaan ennen tai jälkeen koulupäivän.

Harrastustoiminnan Suomen malli edistää koulujen ja harrastustoimijoiden monialaista yhteistyötä. Mahdollistamalla jokaiselle mieluinen maksuton harrastusmahdollisuus edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tasa-arvoa ja yh-
denvertaisuutta.

Harrastustoiminnan laajuutta kuvaavat tiedot

	Kevät 2021 (toteuma)	Lukuvuosi 2021-2022 (toteuma)	Lukuvuosi 2022-2023 (suunniteltu)
Avustusta saaneiden kuntien määrä	117	237	249
Avustuksella tuettujen harrastusryhmien määrä		8 097	10 863
Koulujen määrä, jossa avustuksella tuettuja harrastusryhmiä	998	1 841	1 896

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2024 talousarvio	14 500 000
2023 talousarvio	14 500 000
2022 tilinpäätös	19 500 000

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 547 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	773 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	UKK-Seura	10 000
Yhteensä		1 547 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-50
Yhteensä	-50

2024 talousarvio	1 547 000
2023 talousarvio	1 597 000
2022 tilinpäätös	1 597 000

51. *Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 549 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 779 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle — mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	134 000 52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	524 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
Yhteensä		3 549 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksin leikkaus, -1 %-yksikköä (HO 2023)	-28
Indeksitarkistus (2,5 %)	70
Määräaikaisen erän päätyminen	-300
Yhteensä	-258

2024 talousarvio	3 549 000
2023 talousarvio	3 807 000
2022 tilinpäätös	3 782 000

52. *Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 124 501 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautaus-toimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksin leikkaus, -1 %-yksikköä (HO 2023)	-1 227
Indeksitarkistus (2,5 %)	3 067
Yhteensä	1 840

2024 talousarvio	124 501 000
2023 talousarvio	122 661 000
2022 tilinpäätös	118 856 000

53. *Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 348 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työikäisten osaamisen kehittämisestä ja kokeiluista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Määrärahasta on varattu 2 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 4 063 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 2 285 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	-7 000
Yhteensä	-7 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	6 348 000
2023 talousarvio	13 348 000
2022 tilinpäätös	17 614 000

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisen monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 409 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	38 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaissopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOLle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	20 000

Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	14 000
OECD/CERI jäsenmaksu	45 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	325 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	30 000
Suomen maksuosuus WADAlle	95 000
OECD/INES jäsenmaksu	32 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	15 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston kulttuurireittejä koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	7 000
Suomen maksuosuus Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuudesta	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	19 000
Yhteensä	2 246 000
2024 talousarvio	2 246 000
2023 talousarvio	2 246 000
2022 tilinpäätös	2 117 385

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee.
- Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta säilyy vahvana ja toimintakykyisenä.
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan kansallisilla ja kansainvälisillä tutkimus- ja arviointihankkeilla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on tutkittuun tietoon ja vahvaan pedagogiikkaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Varhaiskasvatusta ja esi- ja perusopetusta kehitetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet sekä turvallinen oppimisympäristö.

Toiminnalliset tavoitteet

- Varhaiskasvatusta toteutetaan laadukkaasti siten, että lasten kehitystä ja oppimista sekä heidän hyvinvointiaan edistetään kokonaisvaltaisesti ja tuen kokonaisuutta kehitetään edelleen.

— Esi- ja perusopetus toteutetaan tasa-arvoisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen läpäisy entisestään paranee.

— Edistetään oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi.

— Edistetään lasten tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistamista varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa.

— Edistetään jatkuvan oppimisen periaatteita vapaassa sivistystyössä kehittämällä yksilöityjä koulutusratkaisuja aikuisille, joilla on puutteita perustaidoissa.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2009—2018 ja tavoitteet 2022—2025

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 tavoite	2025 ¹⁾ tavoite
Lukutaito	536	524	526	520	530—550	530—550
Matematiikka	541	519	511	507	530—550	530—550
Luonnontiede	554	546	531	522	530—550	530—550

¹⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019, 2023 ja 2026.

Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin: PISA-tutkimuksen pääalueen pistemäärän muutos sosioekonomisen kertoimen (ESCS¹⁾) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla²⁾

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ³⁾ tavoite	2025 ³⁾ tavoite
Pääalue	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede
Pistemäärä	29	33	41	38	20—28	20-28

¹⁾ ESCS-indeksi (PISA Index of Economic, Social and Cultural Status) sisältää vanhempien ammatit ja koulutuksen sekä perheen varallisuuden.

²⁾ Pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon suorituspistemäärä keskimäärin muuttuu, kun sosioekonomisen indeksi arvo kasvaa yhden keskihajonnan verran. Mitä suurempi pistemäärä on, sitä voimakkaampi on sosioekonomisen taustan yhteys suorituksiin.

³⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019, 2023 ja 2026.

Oppilaiden välinen osaamisero PISA-tutkimuksessa (keskihajonta)¹⁾

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ²⁾ tavoite	2025 ²⁾ tavoite
Lukutaito	86	95	94	100	85—90	85-90
Matematiikka	82	85	82	82	75—80	75-80
Luonnontiede	89	93	96	96	85—90	85-90

¹⁾ Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi oppilaiden välinen osaamisero on.

²⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019, 2023 ja 2026

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta säilyy vahvana ja toimintakykyisenä

Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää strategista ohjauksen kehittämistä.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toimialan yleisiä suunnittelu- ohjaus- ja valvontatehtäviä vahvistetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietojohdamista. Varhaiskasvatuksen raportointia kehitetään tietovarannon tietojen pohjalta. Kehitetään varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmää. Toteutetaan esi- ja perusopetuksen oppimistulosten arviointijärjestelmä, jolla vahvistetaan perusopetuksen arvioinnin tietopohjaa.

— Edistetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietopohjaa, tutkimusta ja tutkimuserustaista päätöksentekoa.

— Valmistellaan ja otetaan käyttöön koulutuspoliittisen selonteon mukaisesti peruspalveluiden yhdenvertaisuuteen, saavutettavuuteen ja laatuun, laadun arviointiin sekä väestökehitykseen liittyvää tietotuotantoa ja toimialan strategiaan kehittämiseen liittyviä toimia sekä toteutetaan selvitys- ja tutkimustyötä.

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat

Tavoitteena on uudistaa varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että esi- ja perusopetus, varhaiskasvatus ja vapaa sivistystyö vastaavat tulevaisuuden haasteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toteutettava varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön digitalisaation viitekehys ja sitä tukevat digitaaliset ratkaisut ja arviointikäytännöt edistävät digitalisaation ohjausta ja vaikuttavuutta sekä hallinnonalan ennakointikykyä.

— Kehitetään varhaiskasvatus- ja koulustoitimijoiden digitaalisia palveluita ja oppimateriaaleja sekä niiden yhteentoimivuutta, parannetaan oppijoiden medialukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä vahvistetaan kansalaisten digitaalista sivistystä.

— Edistetään kestäväen kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa sekä demokratiakasvatusta osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria.

Lapsi- ja oppilasmäärät vuosina 2021—2024

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Varhaiskasvatus ¹⁾	229 128	225 000	222 000	221 000
Esiopetus ²⁾	62 974	60 387	52 000	50 000
Perusopetus, vuosiluokat 1—9 ²⁾	554 041	549 438	550 000	542 000
Aikuisten perusopetus	4 737	4 773	4 800	4 800
Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus ³⁾		357	400	400
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 762	1 736	1 700	1 700
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	9 747	9 952	9 800	9 700
Maahanmuuttajien valmistava opetus	3 509	10 295	10 000	10 000
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	2 196	2 322	2 300	2 300

¹⁾ Vuoden 2022 määrä on muista kohdista poiketen arvio. Arvioissa varhaiskasvatusasteen oletetaan pysyvän vuoden 2021 tasolla.

²⁾ Esi- ja perusopetuksen toteutumat ovat toteutumavuoden syksyn 20.9. toteumatietoja (kunnat, kuntayhtymät, valtio, yliopistot, yksityiset opetuksen järjestäjät). Esiopetuksen oppilasmäärätoteutumaan 2021—2022 vaikuttaa kyseisinä vuosina käynnissä oleva kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu.

³⁾ Lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus yhdistyivät 1.8.2022 alkaen yhtenäiseksi nivelvaiheen koulutuskokonaisuudeksi (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus). Opiskelijämäärissä on otettu huomioon vain perusopetuksen rahoitusjärjestelmän kautta rahoitettava tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 469 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilaitoksina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus Valteri tukee lähikouluperiaatteen toteutumista ja edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	827	840	857
Suomalais-venäläinen koulu	720	675	675
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	311	316	321
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	398	400	400
Koulukotien perusopetus	97	98	98
Helsingin eurooppalainen koulu	285	308	313
Yhteensä	2 638	2 637	2 664

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä			
— ohjauskäyntejä	900	1100	1100
— ohjauspalveluja käyttäneiden kuntien määrä	221	225	225
Tilapäinen opetus ja kuntoutus			
— tukijaksopäivät	3 182	4 000	4 000
— tukijaksojen oppilaat	592	600	600

Henkilötyövuodet

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	75	76	75
Suomalais-venäläinen koulu	78	79	79
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	516	542	548
Eurooppa-koulut	29	30	30
Helsingin eurooppalainen koulu	58	62	62
Yhteensä	756	789	794
Työtyytyväisyys (1—5)	3,7	4,0	4,0

Valteri-koulun julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 125	1 326	1 392
Maksullisen toiminnan kokonais- kustannukset			
— erilliskustannukset	3 848	3 611	3 684
— osuus yhteiskustannuksista	2 904	2 500	2 400
Kustannukset yhteensä	6 752	6 111	6 084
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-5 627	-4 785	-4 682
Kustannusvastaavuus, %	17	22	23
Hintatuki	0	0	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jäl- keen, %	17	22	23

Valteri-koulun kunnille tarjoaman julkisoikeudellisen palvelun subventiota on nostettu 50 prosentista 70 prosenttiin vuodesta 2022 alkaen. Muille koulutuksen järjestäjille jää maksettavaksi 70 prosenttia omakustannusarvon mukaisesta palvelun hinnasta.

Helsingin eurooppalaisen koulun julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	727	740	650
Maksullisen toiminnan koko- naiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 549	1 357	1 357
— osuus yhteiskustannuksista	1 132	961	961
Kustannukset yhteensä	2 680	2 318	2 318
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 953	-1 578	-1 668
Kustannusvastaavuus, %	27	32	28
Hintatuki	0	0	0
Kustannusvastaavuus hinta- tuen jälkeen, %	77	32	28

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kielikoulut	6 851 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	28 093 000
Koulukotien perusopetus	1 650 000
Eurooppa-koulut	2 300 000
Helsingin eurooppalainen koulu	3 575 000
Yhteensä	42 469 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	67 869	60 766	65 552
Bruttotulot	22 616	20 700	23 083
Nettomenot	45 253	40 066	42 469
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	13 126		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	9 701		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 518 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun peruskorjaus	340
Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVVA) oppilaiden lisäys	437
Palkkausten tarkistukset	1 626
Yhteensä	2 403

2024 talousarvio	42 469 000
2023 talousarvio	40 066 000
2022 tilinpäätös	41 828 000

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 74 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) OECD:n ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 3) tilastoinnista, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen

- 4) 65 228 000 euroa valtionavustuksina varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 a §:n mukaisesti
- 5) 1 000 000 euroa opetussuunnitelmatyöstä yhden vuosiviikkotunnin lisäämiseksi aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 6) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön toimialan strategisia tavoitteita. Toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa muun muassa päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 59 800 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 14 950 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Henkilöstövoimavarojen siirto (siirto momentille 29.01.01, 1 htv)	-80
Kertameno poistuminen (oppimisvaikeuksien tuki- ja arviointityökalujen kehittäminen)	-200
Oppilas- ja opiskeluhuollon mitoitukset (siirto momentille 28.89.31)	-200
Tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa (HO 2023)	50 000
Yhteensä	49 520

2024 talousarvio	74 750 000
2023 I lisätalousarvio	23 500 000
2023 talousarvio	25 230 000
2022 tilinpäätös	172 439 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 534 419 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 9 583 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen
- 3) enintään 22 550 000 euroa edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen
- 4) edellä mainitun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 5) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatustalveluiden turvaamiseksi
- 6) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen

7) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä aiheutuviin menoihin Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

VALTIONOSUUEDET JA RAHOITUS (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

1. Esi- ja perusopetus

1.1. Perusopetukseen valmistava opetus	90 306 000
1.2. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus	52 290 000
1.3. Pidennetyyn oppivelvollisuuden piirissä olevat viisivuotiaat	3 622 000
1.4. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus	3 800 000
1.5. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	4 030 000
1.6. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
1.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	59 249 000
1.8. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	212 828 000
1.9. Sisäoppilaitoslisä	2 939 000
1.10. Koulukotikorotus	850 000
1.11. Joustavan perusopetuksen lisä	6 000 000
1.12. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus	8 560 000
1.13. Yksityisten kielikoulujen kaksivuotisessa esiopetuksessa olevat viisivuotiaat	410 000

2. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
--	------------

Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä

499 046 000

VALTIONAVUSTUKSET

3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset (enintään)

9 583 000

3.1. Digitaalisten oppimisympäristöjen, osaamisen, valmiuksien ja pedagogisten käytänteiden kehittämiseen, alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukemiseen, digitalisaation yhteentoimivuuden edistämiseen digitalisaation viitekehystä toimeenpanevan kehittämisohjelman toimenpiteillä sekä koulujen, oppilaitosten ja kunnallisen varhaiskasvatuksen kansainväliseen toimintaan	3 800 000
3.2. Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta	842 000

3.3. Kerhotoiminnan tukeminen	2 865 000
3.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin	2 076 000

4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset

24 750 000

4.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin mukaisiin valtionavustuksiin saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisesti	2 200 000
4.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
4.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään)	22 475 000

5. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset

5.1. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	240 000
--	---------

6. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat menot

6.1. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen menot	500 000
6.2. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaiset menot	300 000

Valtionavustukset ja menot yhteensä 35 373 000

Yhteensä 534 419 000

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa	7 659,77 euroa/asukas
Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen (avustus turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen)	-60 000
Kertamenon poistuminen (perusopetukseen valmistava opetus)	-72 000
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella (siirto momentille 28.89.31)	-12 000
Valtionosuuden indeksikorotus (3,0 %)	11 642
Yhteensä	-132 358

2024 talousarvio	534 419 000
2023 talousarvio	666 777 000
2022 tilinpäätös	537 422 346

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 164 053 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä enintään 15 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen

2) enintään 3 515 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 464 362	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	230 940	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	92 936	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	31 800	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 3 792 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Valtionosuuteen oikeuttavien yksikköiden enimmäismäärästä kansanopistojen ylläpitäjille myönnetään oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen 100 % valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 6 500 000 euroa.

Opetustuntien tai opiskelijaviikkojen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	80 690 000	2 149 000	82 839 000
Kansanopistot	50 252 000	1 166 000	51 418 000
Opintokeskukset	10 643 000	150 000	10 793 000
Kesäyliopistot	3 123 000	50 000	3 173 000
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulu-	15 830 000	-	15 830 000
Yhteensä	160 538 000	3 515 000	164 053 000

Vapaan sivistystyön valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla tuetaan vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutumista. Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	95,96 euroa/opetustunti
Kansanopistot	308,04 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	168,12 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	164,41 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansanopistojen opistovuosi-koulutus (HO 2023)	3 000
Kertamenon poistuminen (kotoutumiskoulutus)	-1 000
Kustannuspohjan korjaus (opintokeskukset)	-697
Määrärahavähennys kansalaisopistot (HO 2023)	-12 500
Määrärahavähennys kansanopistot (HO 2023)	-2 000
Määrärahavähennys kesäyliopistot (HO 2023)	-2 000
Määrärahavähennys opintokeskukset (HO 2023)	-7 000
Valtionosuuden indeksikorotus (3,0 %)	4 169
Yhteensä	-18 028

2024 talousarvio	164 053 000
2023 talousarvio	182 081 000
2022 tilinpäätös	175 898 716

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 723 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 518 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin

2) 5 937 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbundet rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön sekä vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteistyö- ja tiedustoimintaan sekä opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan

3) 1 268 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomi ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle, Karjalan Liitto ry:lle, Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympia-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toiminta	2 195 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toiminta	1 916 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoiminta	1 117 000
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaiset valtionavustukset	518 000

Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan sekä vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteistyö- ja tiedotustoiminta	709 000
Suomi-koulujen toiminnan tukeminen	429 000
Yleissivistävän koulutuksen järjestöt	271 000
Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola -toiminnan tukeminen	148 000
Karjalan Liitto	131 000
Kesälukioseura ry	128 000
Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoiminta	83 000
Kriittisen korkeakoulun toiminta	78 000
Yhteensä	7 723 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaerien poistuminen (Etäkoulu kulkuri, neuvontajärjestöjen avustukset, muut kertamenot)	-1 880
Yhteensä	-1 880

2024 talousarvio	7 723 000
2023 talousarvio	9 603 000
2022 tilinpäätös	8 910 800

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

— Amatillisella koulutuksella turvataan osaavan työvoiman saatavuus työntekijäammateissa, tuetaan alueiden elinvoimaa ja osaamistasoa, edistetään työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä parannetaan kansainvälistä kilpailukykyä. Opiskelijoille varmistetaan riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin.

— Lukiokoulutuksella tuetaan väestön koulutus- ja osaamistason nousua tuottamalla opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys, korkeatasoiset valmiudet jatko-opintoihin sekä yleisiä pohjavalmiuksia työelämään ja jatkuvaan oppimiseen.

— Tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella (TUVA) mahdollistetaan joustava siirtyminen perusopetuksesta toisen asteen tutkintokoulutukseen oppivelvollisuutta suorittamalla. Oppivelvollisuusikäisten lisäksi TUVA-koulutuksella parannetaan myös muiden väestöryhmien, kuten maahanmuuttajien ja aikuisopiskelijoiden opiskelunvalmiuksia.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toisen asteen koulutuksen yhteiset toiminnalliset tavoitteet

— Oppimisen tukea ja opinto-ohjausta vahvistetaan ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa kehittämällä toisen asteen koulutukseen, mukaan lukien TUVA-koulutus selkeä ja saumaton oppimisen tuen järjestelmä, jonka avulla sujuvoitetaan nivelvaiheen koulutusvalintoja, parannetaan opiskelijoiden edellytyksiä tutkinnon suorittamiseen ja vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia.

— Erityisen tuen ja erityisopetuksen kokonaisuutta nivelvaiheen ja toisen asteen koulutuksessa selkiytetään ja kehitetään siten, että opiskelijat ohjautuvat tarpeidensa mukaiseen koulutukseen, opiskelijoiden oikeus erityiseen tukeen tai erityisopetukseen turvataan ja heidän yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet toteutuvat.

— Vahvistetaan maahanmuuttajien kielikoulutusta ja –polkua toisen asteen koulutuksessa ja sen nivelvaiheissa.

— Kehitetään toisen asteen koulutuksen opiskelijälähtöisyyttä ja opintojen henkilökohtaistamista. Koulutuksen järjestäjät kehittävät ja ottavat käyttöön yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista tukevia pedagogisia toimintamalleja ja ohjauspalvelujen malleja sekä niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja, jotka parantavat toiminnan vaikuttavuutta.

— Koulutukseen hakeutumista ja pääsyä tehostetaan jatkuvan haun väylää ja digitaalisia palveluita kehittämällä. Yhteishaun avulla turvataan perusopetuksen päättävien oppivelvollisten välitön sijoittuminen jatko-opintoihin.

— Edistetään ajasta ja paikasta riippumatonta oppimista, yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien digitaitojen ja –osaamisen oppimista sekä koulutuksen järjestäjien kyvykkyyttä. Toteutetaan ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen digitalisaation kehittämissuunnitelmaa.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) toiminnalliset tavoitteet

— Edistetään opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksia suorittaa TUVA-koulutuksessa joustavasti ammatillisia opintoja, lukio-opintoja sekä korottaa perusopetuksen arvosanoja.

— Yhdenmukaistetaan eri koulutusmuotojen opiskelijoiden TUVA-koulutuksessa saamia palveluja ja tukea.

— Turvataan vaativan erityisen tuen järjestämisen edellytykset TUVA-koulutuksessa.

— Lisätään koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä ja koulutuksen hankintaa TUVA-koulutuksen järjestämisessä.

— Laaditaan kokonais selvitys TUVA-koulutuksen toimivuudesta, minkä perusteella arvioidaan koulutuksen sisällön, enimmäiskeston ja järjestäjäverkon muutostarpeita sekä tarvetta TUVA-koulutuksen erilaisten rahoitusmallien yhtiämiselle.

Ammatillisen koulutuksen toiminnalliset tavoitteet

— Laadukkaan ammatillisen koulutuksen tarjonta turvataan maan eri osissa ja molemmilla kansalliskielillä. Koulutuksen järjestäjät huolehtivat ensisijaisesti oman toiminta-alueensa väestön osaamistarpeista turvaten erityisesti oppivelvollisten ja muiden vailla toisen asteen tutkintoa olevien koulutuspalvelut sekä tarjoten riittävästi jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia alueen työikäiselle väestölle. Jatkovaa oppimista suunnataan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sekä tutkinnon osien suorittamiseen.

— Rahoitusjärjestelmää kehitetään kannustamaan laadukkaan ja riittävästi lähiopetusta sisältävän tutkintokoulutuksen järjestämiseen oppivelvollisille ja muille vailla tutkintoa oleville sekä ensisijaisesti tutkintoa tai tutkinnon osaa pienempien osaamiskokonaisuuksien tarjoamiseen tutkinnon jo suorittaneille osaamistaan täydentäville aikuisille. Rahoitusmallia uudistetaan palkitsemaan nykyistä enemmän opintosuorituksista ja valmistumisesta sekä koulutuksen jälkeisestä työllistymisestä ja jatko-opintoihin siirtymisestä. Vaikuttavuusrahoituksen mittaristoa kehitetään ja seurantaajankohdaksi ajantasaistetaan.

— Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjausta ja lupasääätelyä uudistetaan järjestäjäneutraaliteetti varmistuen ja ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen erityispiirteet huomioiden.

— Englanninkielisten ammatillisten opintosisältöjen tarjontaa lisätään varmistuen samalla mahdollisuus kotimaisten kielten riittävään opiskeluun.

— Mahdollistetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjille tutkintoon johtavan koulutuksen myyminen markkinoilla vastaavalla tavalla kuin korkeakoulutuksessa.

— Työpaikkojen roolia keskeisenä oppimisympäristönä vahvistetaan ja riittävän työpaikkaohjauksen määrä varmistetaan erityisesti oppivelvollisuuskoulutuksessa.

— Varmistetaan, että kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on toimiva laadunvarmistus, joka tukee koulutusta ja osaamisen arviointia.

Lukiokoulutuksen toiminnalliset tavoitteet

- Laadukas, monipuolinen ja saavutettava lukiokoulutus turvataan maan eri osissa ja molemmilla kansalliskielillä.
- Valmistellaan lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistusta, jonka tavoitteena on rahoitusmalli, jolla kyetään vastaamaan nykyistä paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Pienten lukioiden lisä uudistetaan tukemaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista.
- Jatketaan lukiokoulutuksen toimintakulttuurin uudistamista ja oppimisympäristöjen monipuolistamista.
- Ylioppilastutkintoa kehitetään turvaamaan lukiokoulutuksen laatua. Tutkinnon järjestämisessä otetaan huomioon oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutukset. Käynnistetään ylioppilastutkinnon digitaalisen koejärjestelmän uudistaminen ja valmistellaan kielitaidon suullisen osaamisen arvioinnin sisällyttämistä osaksi ylioppilastutkintoa.
- Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja mahdollistetaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein.
- Valmistellaan lukiodiplomeille valtakunnallinen kriteeristö ja mahdollistetaan yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen lukiodiplomilla.
- Selvitetään lukiolain mukaisesti erityisten koulutustehtävien ja niihin sisältyvien valtakunnallisten kehittämistehtävien edellytysten toteutumista. Tulosten pohjalta arvioidaan järjestelmän kehittämistarpeet.

Tunnusluvut ja määrälliset tavoitteet

Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) määrällisten tavoitteiden seuraintaindikaattoreita kehitetään vaiheittain osana toiminnanohjaus- ja rahoitusjärjestelmien uudistamista.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen uudet opiskelijat

	2018 toteutuma	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat¹⁾							
Perustutkintokoulutus ²⁾	74 118	79 236	81 047	82 812	82 125	82 000	82 000
— tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen	64 818	65 643	66 575	67 194	66 087	65 500	65 000
— tavoitteena tutkinnon osan/osien suorittaminen ³⁾	9 630	13 956	14 847	15 884	16 248	16 500	17 000
Ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutus ²⁾	33 694	34 614	35 901	37 593	36 996	37 500	37 500
— tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen	28 436	28 185	19 049	30 612	29 805	30 000	30 000
— tavoitteena tutkinnon osan/osien suorittaminen ³⁾	5 296	6 495	6 692	7 110	7 308	7 500	7 500
Valmentavat koulutukset ⁴⁾	6 435	6 540	6 171	7 034	8 571	9 000	9 000
Muu ammatillinen koulutus	2 328	15 624	10 191	9 801	6 252	6 000	6 000
Lukiokoulutuksen uudet opiskelijat							
Tutkintokoulutus	38 103	39 984	39 042	37 518	37 380	38 000	38 500

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
— nuorten oppimäärä	32 289	34 176	33 642	33 111	33 369	33 700	33 700
— aikuisten oppimäärä	5 190	5 025	4 623	3 606	3 216	3 500	4 000
— ulkomainen tutkinto	624	783	777	801	795	800	800
Aineopiskelijat	8 421	9 657	9 942	4 932	2 046	2 500	3 000
Tutkintokoulutukseen valmentava koulu- tus ⁵⁾	210	171	180	183	273	350	350

¹⁾ Opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat.

²⁾ Alaryhmittelyjä ei voi suoraan laskea yhteen kalenterivuoden aikana tapahtuvien muutosten takia. Summaluvuista on poistettu päällekkäisyydet.

³⁾ Sisältää myös tutkinnon osaa pienempien kokonaisuuksien uudet opiskelijat.

⁴⁾ Sisältää ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kautta rahoitettavan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen (TELMA). Vuosina 2018—2022 lukuihin sisältyy ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

⁵⁾ Sisältää lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän kautta rahoitettavan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA). Vuosina 2018—2022 lukuihin sisältyy lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA).

Ammatilliset perustutkinnot, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä ylioppilastutkinnot

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Ammatilliset tutkinnot yhteensä¹⁾	63 578	63 893	61 269	65 012	64 917	66 500	67 500
Perustutkinnot	47 889	45 752	42 009	43 239	43 026	44 000	45 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	15 689	18 141	19 260	21 773	21 891	22 500	22 500
Ylioppilastutkinnot yhteensä	30 876	29 616	29 913	30 456	30 967	31 000	31 000
Ylioppilastutkinnot, pl. ulkomaiset tutkin- not	30 366	29 091	29 376	29 811	30 267	30 300	30 300
Ulkomaiset tutkinnot	510	525	537	645	700	700	700

¹⁾ Opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen ammatillisen koulutuksen tutkinnot.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan¹⁾

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio
Ammatillisen koulutuksen järjestä- jät yhteensä²⁾	165	161	151	149	138	135	135
— kuntajärjestäjät	9	9	9	9	8	8	8
— kuntayhtymäjärjestäjät	35	34	33	33	33	33	33
— yksityiset järjestäjät	121	118	109	107	97	94	94
Lukiokoulutuksen järjestäjät yhteen- sä³⁾	257	257	257	257	257	257	257
— kuntajärjestäjät	217	217	217	217	217	217	217
— kuntayhtymäjärjestäjät	6	6	6	6	6	6	6
— yksityiset järjestäjät	34	34	34	34	34	34	34

¹⁾ Ammatillisen koulutuksen järjestäjät 1.1. ja lukiokoulutuksen järjestäjät 20.9. -tilanteen mukaisesti

2) Lisäksi yksi valtion oppilaitos

3) Lisäksi valtion oppilaitoksia kolme ja seitsemään eri yliopistoon kuuluvia harjoittelukouluja kahdeksan.

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 304 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahoitusten tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristönettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemiessä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa.

Toiminnan tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus			
Koulutettavien määrä	4 537	4 000	4 600
Saamelaisalueen koulutuskeskus			
Opiskelijavuosimäärä, ammatillinen koulutus	121	140	140
Opiskelijatyöpäivien määrä, saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutus	4 670	6 800	6 800
Opiskelijatyöpäivien määrä, lyhytkoulutus	6 279	5 000	5 000

Henkilötyövuodet

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	61	65	63
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	27	27	27
Yhteensä	88	92	90

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 359	1 200	1 300
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 266	3 010	3 010
— osuus yhteiskustannuksista	1 532	1 450	1 450
Kustannukset yhteensä	4 798	4 460	4 460
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 439	-3 260	-3 160
Kustannusvastaavuus, %	28	27	29
Hintatuki	2 380	2 400	2 400
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	78	81	83

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus	5 778 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki	2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot	1 126 000
Yhteensä	9 304 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	10 929	10 780	11 304
Bruttotulot	1 900	2 163	2 000
Nettomenot	9 030	8 617	9 304
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 999		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 472		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppivelvollisuuden laajentaminen	4
Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittäminen Inariin (siirto momentilta 29.20.21)	75
Toimintaedellytysten turvaaminen	363
Palkkausten tarkistukset	245
Yhteensä	687

2024 talousarvio	9 304 000
2023 talousarvio	8 617 000
2022 tilinpäätös	8 503 000

21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 137 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 4) enintään 1 700 000 euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään 10 000 000 euroa oppimisen tuen järjestelmän kehittämisestä ja käyttöönotosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan ammatillisen koulutuksen ja lukio-koulutuksen strategisia tavoitteita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 18 510 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 4 627 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Henkilöstövoimavarojen siirto (siirto momentille 29.01.01, 1 htv)	-84
Oppimisen tuen järjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen (HO 2023)	10 000
Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittäminen Inariin (siirto momentille 29.20.01)	-75
Yhteensä	9 841

2024 talousarvio	23 137 000
2023 I lisätalousarvio	4 600 000
2023 talousarvio	13 296 000
2022 tilinpäätös	23 410 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 097 081 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 1 049 412 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin sekä kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin

3) 1 536 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetustieteiden käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään yksi prosentti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 180 700 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Opetusmetsämallissa Metsähallitus tekee 14 ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa vastikkeellisen käyttöoikeussopimuksen. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien sijaan Metsähallitukselle ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksetaan kompensatio, joka otetaan lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammatillisen koulutuksen määräraha yhteensä (ei sisällä arvonlisävero- eikä opetusmetsäkompensoitioita)	2 196 536 000
— Laskennallisen rahoituksen osuus yhteensä	2 181 536 000
josta perusrahoituksen osuus	1 527 075 000
josta suoritusrahoituksen osuus	436 307 000
josta vaikuttavuusrahoituksen osuus	218 154 000
— Strategiarahoituksen osuus (0,68 % ammatillisen koulutuksen määrärahasta)	15 000 000
Kuntien rahoitusosuus	-1 147 124 000
Arvonlisäverokompensaatiot yhteensä	46 133 000
— Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneista kustannuksista	45 133 000
— Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvattava kunnan tai kuntayhtymän luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettava arvonlisävero	1 000 000
Kompensatio ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	1 536 000
Yhteensä	1 097 081 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV -kompensaation tarkentuminen	3 224
Ammatillisen koulutuksen indeksi (3,4 %)	33 965
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (hoiva-avustajakoulutuksen lisääminen)	-7 800
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (ukrainalaisille pakolaisille järjestettävä ammatillinen koulutus ja TUVA-koulutus)	-8 000
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	-13 500
Oppivelvollisuuden laajentaminen	5 796
Vuoden 2022 ammatillisen koulutuksen indeksin tarkistus	39 993
Yhteensä	53 678

2024 talousarvio	1 097 081 000
2023 talousarvio	1 043 403 000
2022 tilinpäätös	1 046 762 940

35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 307 710 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen lukio- koulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

2) enintään 1 775 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä lukioiden kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	853 831 000
— kunnallinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (90 950 * 8 057,62 €)	732 841 000
— yksityinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (9 230 * 8 135,43 €, sis. alv.)	75 090 000
— kunnallinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (4 820 * 4 750,43 €)	22 897 000
— yksityinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (1 570 * 4 883,97 €, sis. alv.)	7 668 000
— kunnallinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (180 * 9 369,80 €)	1 687 000
— yksityinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (50 * 9 719,30 €, sis. alv.)	486 000
— erityisen koulutustehtävän lisärahoitus (1,55 % kokonaiskustannuksista)	13 162 000
Kuntien rahoitusosuus	-547 896 000
Valtionavustukset	1 775 000
Yhteensä	307 710 000

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Lukiokoulutus	8 008,38 euroa/opiskelija
---------------	---------------------------

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 10 970 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (ukrainalaisille pakolaisille järjestettävä lukiokoulutus ja TU-VA-koulutus)	-500
Opiskelijamääräarvion muutos	5 566
Oppivelvollisuuden laajentaminen	13 918
Vailla kotikuntaa olevien määrän kasvu	278
Valtionosuuden indeksikorotus (3,0 %)	9 303
Valtionosuuden määräytymisperusteiden muutokset	739
Yhteensä	29 304
2024 talousarvio	307 710 000
2023 talousarvio	278 406 000
2022 tilinpäätös	257 161 918

40. (29.40, osa) Korkeakouluopetus ja tutkimus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat edistään kestävää talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä.

— Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan mahdollistaen yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistuminen.

Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat

Toiminnalliset tavoitteet

— Ammattikorkeakoulut, yliopistot, Suomen Akatemia, Kansallisarkisto, Kotimaisten kielten keskus ja Varastokirjasto luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävä kasvun ja hyvinvoinnin sekä Suomen kilpailukyvyyn vahvistamiselle

— Tiedepoliittisin instrumentein ja korkeakoulujen toimenpitein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä globaaleihin edelläkävijäverkostoihin.

— Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja kansallisia tutkimusinfrastruktuureja sekä eri toimijoita ja aloja yhdistävää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa.

— Korkeakoulut tukevat nousevia tutkimusaloja ja luovat kilpailukykyiset edellytykset kansainväliseen kärkeen tähtävälle tutkimukselle.

— Tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä edistetään, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.

— Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla digitalisaatiota hyödyntäen.

— Avointa tiedettä ja innovaatiotoimintaa sekä vastuullista tutkijan ja tutkimuksen arviointia edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä sekä yhdessä tiedeyhteisön kanssa.

Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

Toiminnalliset tavoitteet

- Korkeakoulutetun työvoiman määrää kasvatetaan ja korkeakoulutuksen saavutettavuutta parannetaan korkeakoulutuksen tarjontaa lisäämällä kotimaisille ja ulkomaisille opiskelijoille, läpäisyä parantamalla ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehittämällä.
- Korkeakoulutustarjonnan lisäämisessä ennakoidaan työvoimatarpeen muutoksia.
- Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokonaisuudeksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi.
- Korkeakoulut profiloituvat vahvuusalueilleen, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa.
- Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien pedagogista osaamista. Digitaalisuudella parannetaan laadun lisäksi resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.
- Korkeakoulut toimivat opiskelijakeskeisesti lisäten jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia, monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä muun työelämän kanssa.
- Korkeakouluja johdetaan hyvin, hyvinvointiin panostetaan ja osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti.
- Korkeakoulujen toiminnassa korostuu kansainvälisyys ja yrittäjämäinen toimintatapa sekä yhteiskunta- ja globaalivastuu.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelija- ja tutkintomäärät

	2020	2021	2022	2023 arvio	2024 arvio
Ammattikorkeakoulujen perustutkinnot					
— uudet opiskelijat	39 198	40 683	42 924	41 300	44 300
— tutkinnot	24 372	24 240	23 430	24 500	27 500
— opiskelijamäärä	131 154	136 038	142 344	146 000	150 000
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot					
— uudet opiskelijat	6 735	8 109	7 917	7 800	7 800
— tutkinnot	3 870	4 335	4 659	5 000	5 300
— opiskelijamäärä	15 981	18 468	20 133	22 500	22 500
Yliopiston perustutkinnot¹⁾					
— uudet opiskelijat	24 870	26 592	26 607	24 000	26 000
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	15 096	13 467	13 170	15 000	17 000
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	18 513	15 966	15 666	17 000	18 000
— opiskelijamäärä	136 929	139 155	143 487	146 000	148 000
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 839	1 608	1 623	1 700	1 900

¹⁾ Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot. Uudet opiskelijat ovat ensimmäistä kertaa uutena opiskelijana kyseisessä yliopistossa läsnä- tai poissaolevaksi kirjautuneina.

(01.) Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.05.

(02.) Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.06.

(03.) Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.07.

(04.) Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.08.

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 37 940 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammattikorkeakouluihin, yliopistoihin ja tiedelaitoksiin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, digitalisaation edistämiseen sekä korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen
- 4) enintään 12 097 000 euroa datanhallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurien rakentamisen ja ylläpitämisen rahoittamiseen
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään 187 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoimilla tuetaan korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla ja digitalisaation edistämällä kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	3 343 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut, tietoverkko ja digitalisaation edistäminen	22 500 000
Datahallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurin rakentaminen ja ylläpito (enintään)	12 097 000
Yhteensä	37 940 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 3 343 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 34 597 000 euroa. Määräraha käytetään lähes kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CSC:n tutkimusinfrastruktuurin rahoitus	4 500
EuroQCI-hanke (siirto momentille 32.01.49)	-66
Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	-1 000
Opettajankoulutuksen tutkimusperusteinen kehittäminen	-600
Opiskelupaikkojen lisääminen elinvoima-aloille ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen	-10 000
Team Finland Knowledge -verkoston asiantuntija (siirto momentille 24.01.01., 1 htv)	-305
Team Finland Knowledge -verkoston asiantuntija (siirto momentilta 24.01.01., 1 htv)	270
Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirto momentilta 29.40.53)	4 795
Yhteensä	-2 406

2024 talousarvio	37 940 000
2023 I lisätalousarvio	270 000
2023 talousarvio	40 346 000
2022 tilinpäätös	35 394 000

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 138 663 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 933 017 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään yliopistojen perusrahoitukseen
- 2) 192 386 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimintavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 13 260 000 euroa yliopistojen harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (119/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäverokeräytymän perusteella.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy yliopistoille 8 000 000 euroa aloituspaikkamäärän lisäämiseen, Aalto-yliopistolle 200 000 euroa liikennetaloustieteen tutkimuksen ja osaamisen vahvistamiseen sekä yliopistojen harjoittelukouluille 1 460 000 euroa oppivelvollisuuden laajentamiseen.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 700, josta noin 2 300 on lukiolaisia.

Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2018 toteutuma	2020 toteutuma	2022 toteutuma ¹⁾	2024 tavoite ²⁾
Alemmat korkeakoulututkinnot	13 461	15 096	13 170	16 995
Ylemmät korkeakoulututkinnot	15 162	18 513	15 666	18 236
Tohtorin tutkinnot	1 782	1 839	1 623	1 906
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³⁾	0,56	0,63	0,64	0,64
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3), %	50,1	53,9	55,5	56,0
Tavoiteajassa suoritettujen alempien ⁴⁾ korkeakoulututkintojen osuus, %	35,5	36,6	51,6	53,0
Tavoiteajassa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen osuus, %	28,7	29,5	34,5	36,0

¹⁾ Molemmissa julkaisutiedoissa arvio.

²⁾ Tutkintotavoitteissa vuoden 2024 arvo on ministeriön ja yliopistojen välisissä sopimuksissa sovittu keskimääräinen tavoite vuosille 2021-2024. Muiden tietojen kohdalla kyse on arviosta.

³⁾ Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustasoon (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

⁴⁾ Alemmissa ja ylemissä korkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa yliopistolain 40 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 933 017 000
— Kansalliskirjasto	21 509 000
— Harjoittelukoulut	55 943 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 855 565 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	192 386 000
— Arvio vuoden 2024 ALV-kompensaatioksi	171 633 000
— Vuoden 2022 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	20 753 000
Yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	13 260 000
Yhteensä	2 138 663 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 9 452 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa. Määrärahasta käytetään arviolta 740 miljoonaa euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV -kompensaation tarkentuminen	18 645
Avoimen korkeakoulutuksen tulojen kasvattaminen (HO 2023)	-900
EU//ETA -valtioiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vähimmäismäärän korottaminen (HO 2023)	-2 000
Kertamenon poistuminen	-6 565
Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisääminen	8 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen harjoittelukouluissa	332
Vuoden 2022 yliopistoindeksin tarkistus	60 118

Yliopistoindeksi (3,4 %)	61 845
Yhteensä	139 475
2024 talousarvio	2 138 663 000
2023 talousarvio	1 999 188 000
2022 tilinpäätös	1 876 415 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 399 887 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusinfrastruktuurien, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen, mukaan lukien tutkimusinfrastruktuurien, rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden menojen maksamiseen
- 5) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintojen menoihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Määrärahasta on varattu

- 1) 13 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 2) 5 000 000 euroa kansallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)
- 3) 8 000 000 euroa paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, josta enintään 520 000 euroa voidaan käyttää rahoitushauista aiheutuviin toimeenpanokustannuksiin ja enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimettyjen, palkkausmenoihin.

Valtuus

Suomen Akatemian tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2024 hyväksyä sitoumuksia 405 226 000 euron arvosta. Lisäksi mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2024.

Selvitysosa: Suomen kestävä kasvun ohjelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitteeseen lisätä tutkimus- ja kehityspanostuksia (RRF pilari3). Toimenpiteet kohdistuvat kansallisiin ja paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin sekä avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen tutkimusinfrastruktuu-

rien yhteiskäytön ja T&K-intensiivisyyden lisäämiseksi. Toimenpiteille määritellyt vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteet varmistetaan rahoituksen kohdennuksessa.

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Vuosi	2024	2025	2026	2027	2028-	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt si- toumukset	370,9	330,2	204,8	76,6	11,2	993,7
Vuoden 2024 si- toumukset	29,0	47,2	89,0	105,1	134,9	405,2
Yhteensä	399,9	377,4	293,8	181,7	146,1	1 398,9

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 319 910 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 79 977 000 euroa. Määräraha ja valtuus käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen (tutkijaliikkuvuus)	-250
Liikuntatieteen tutkimus (siirto momentilta 29.90.20)	847
Maksatusten ajoituksen muutos	-14 206
Siirto momentilta 29.40.53	38 960
Vuoden 2024 valtuuksien määrärahatarve	28 961
Yhteensä	54 312

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	399 887 000
2023 talousarvio	345 575 000
2022 tilinpäätös	331 877 592

(53.) *Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälinen toiminta (siirto momentille 29.01.06)	-200
Kotimaisten kielten keskuksen kehittämistoiminta (siirto momentille 29.01.07)	-360
Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirto momentille 29.40.51)	-38 960
Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirto momentille 29.40.20)	-4 795
Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirto momentille 29.40.56)	-24 800
Yksityisarkistot (siirto momentille 29.40.30)	-5 600
Yhteensä	-74 715

2023 talousarvio	74 715 000
2022 tilinpäätös	71 405 424

54. *Strateginen tutkimusrahoitus* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

- 1) strategiseen tutkimukseen valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti
- 2) strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkausmenojen sekä muiden menojen ja avustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle
- 3) arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Strateginen tutkimus on tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta, jonka tuloksista löytyy ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä ja julkisen sektorin kehittämistä. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	55,6	42,4	22,9	0	120,9
Vuoden 2024 sitoumukset	0	13,2	18,5	23,9	55,6
Yhteensä	55,6	55,6	41,5	23,9	176,5

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 52 849 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 2 782 000 euroa. Määräraha ja valtuus käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

2024 talousarvio	55 631 000
2023 talousarvio	55 631 000
2022 tilinpäätös	49 480 717

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 012 634 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena:

- 1) 924 446 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen

2) 59 163 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin

3) enintään 28 675 000 euroa ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen

4) 350 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Selvitysosa: Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (117/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy ammattikorkeakouluille 12 000 000 euroa aloituspaikkamäärän lisäämiseen.

Kohdan 4) kompensatio perustuu Metsähallituksen opetusmetsämallin mukaiseen vastikkeelliseen käyttöoikeussopimukseen Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa momentin 29.20.30 perusteluihin viitaten.

Määrärahasta käytetään arviolta 122 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2018 toteutuma	2020 toteutuma	2022 ¹⁾ toteutuma	2024 ²⁾ tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	24 504	24 372	23 430	27 639
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	3 117	3 870	4 659	4 717
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 461	1 620	1 704	1 550
Julkaisut/opettajat ja T&K-henkilöstö	1,57	1,82	1,95	2,00
Tavoiteajassa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen osuus, % ³⁾	67,0	64,0	68,5	70,0

¹⁾ Julkaisuissa ja läpäisyssä arvio.

²⁾ Tutkintotavoitteissa vuoden 2024 arvo on ministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisissä sopimuksissa sovittu keskimääräinen tavoite vuosille 2021-2024. Muiden tietojen kohdalla kyse on arviosta.

³⁾ Ammattikorkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa ammattikorkeakoululain 30 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	924 446 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	59 163 000
Ammattikorkeakoululain mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	28 675 000
Kompensatio ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	350 000
Yhteensä	1 012 634 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	2 663
Ammattikorkeakouluindeksi (3,4 %)	30 385
Avoimen korkeakoulutuksen tulojen kasvattaminen (HO 2023)	-1 100
EU/ETA-valtioiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vähimmäismäärän korottaminen (HO 2023)	-3 000
Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisääminen	12 000
SOTE-harjoittelukorvauksen siirto (HO 2023)	-12 000
Vuoden 2022 ammattikorkeakouluindeksin tarkistus	29 496
Yhteensä	58 444

2024 talousarvio	1 012 634 000
2023 talousarvio	954 190 000
2022 tilinpäätös	921 196 000

56. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 30 409 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin ja rahoitusosuuksiin
- 3) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin yksityisten arkistojen valtionavustuksia koskevan lain (1006/2006) mukaisesti
- 4) tiedekasvatukseen ja tiedekeskus Heurekan toimintaan
- 5) tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti sekä valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen
- 6) tiedeyhteisön käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin
- 7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yhteiskunnallista ja poliittista päätöksentekoa tukeva tutkimustoiminta	2 839 000
Yksityiset arkistot	5 600 000
Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Tiedeakatemia	7 483 000
Ulkomailla sijaitsevat tiedeinstituutit	3 164 000
Tiedekasvatus	3 478 000
Muut tiedepoliittisia tavoitteita tukevat hankkeet	7 845 000
Yhteensä	30 409 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 24 327 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 6 082 000 euroa. Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Muu muutos	9
Veikkausvoittovaroain rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi (siirto momentilta 29.40.53)	24 800
Yksityisarkistot (siirto momentilta 29.40.53)	5 600
Yhteensä	30 409
2024 talousarvio	30 409 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 23 349 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen tekemien päätösten mukaisesti. Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksien muutokset	1 896
Yhteensä	1 896
2024 talousarvio	23 349 000
2023 talousarvio	21 453 000
2022 tilinpäätös	21 043 848

(89.) Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)

2022 tilinpäätös	67 000 000
------------------	------------

70. (29.70, osa) Opintotuki*Selvitysosa: Yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

Opintotukitoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteena on:

— opiskeluajan toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että mahdollistetaan tasa-arvoiset edellytykset osaamistason nousuun tukemalla omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua.

Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen aikaista toimeentuloa.

Opintolaina korostaa koulutuksen investointiluonnetta. Opintolainaa nostanut ja määrääjassa korkeakoulututkinnon suorittanut on oikeutettu opintolainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen, minkä tarkoituksena on kannustaa tutkinnon suorittamiseen tavoiteajassa.

Opintojen päätyttyä voidaan opintolainojen erääntyneet korot maksaa pienituloiselle opintovelalliselle korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Korkoavustus turvaa siten lainan takaisinmaksua ehkäisten samalla valtion takausvastuun kasvu.

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen tarkoituksena on mahdollistaa kohtuuhintainen päivittäinen ruokailu. Avustusta myönnettäessä sovelletaan korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annettua valtioneuvoston asetusta (375/2020).

Koulumatkatukilain (48/1997) mukainen koulumatkatuki korvaa toisella asteella kohtuulliset säännölliset koulumatkakustannukset. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (465/2019).

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotuen vaikuttavuutta arvioidaan määräjain toteutettavilla tutkimushankkeilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja toiminnalliset tavoitteet

Opintotukea kehitetään osaamistason vahvistamiseksi siten, että järjestelmä edistää suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2021	2022	2024 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	296,2	313,8	357,3
— toinen aste	147,4	138,4	151,34
Asumislisä	12,5	15,7	18
Opintolainan valtiontakaus	118,5	135,9	158,2
— opintolainahyvitys	84,0	87,8	91,1
Koulumatkatuki	38,5	56,8	104,2
Ateriatuki	16	25,2	39,5
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	199 813	203 902	209 000
— toinen aste	119 939	113 351	113 000
Asumislisä			
— korkea-aste	10 953	13 953	14 000
— toinen aste	2 237	2 078	2 000
Koulumatkatuki	66 998	82 973	116 000
Opintolainahyvityksen saajat	11 419	18 664	19 000
Valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	202 727	214 113	216 000
Toinen aste	64 039	60 212	61 000

Vuonna 2024 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 226 000, joista korkeakouluopiskelijoita on 151 200 ja muita opiskelijoita 74 800. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 10 000. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 70 000 opiskelijaa.

Keskimääräinen opintotuki (euroa/kk)

	2021	2022	2024 arvio
Opintoraha			
— korkea-aste	252	261	274
— toinen aste	210	214	222
Asumislisä	201	205	207
Koulumatkatuki	142	133	136

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2022 lopussa 5 709 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2022 lopussa 541 992 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 10 600 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 16 800 euroa ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneella 21 600 euroa.

Opintorahan perusmäärä (euroa/kk)

	1.8.2023
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	43,15
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	90,85
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	113,57
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	279,38
— avioliitossa olevat	279,38
— alle 18-vuotiasta lasta huoltavat	391,01

— Vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa opintorahan määrää.

— Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 1.1.2024 lukien arviolta 111,63 euroa kuukaudessa.

— Opintorahan vähävaraikorotukseen oikeutettu alle 20-vuotias sekä pienituloisen perheen alle 17-vuotias lukio-koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelija on oikeutettu oppimateriaalilisään.

— Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.

— Koulumatkatukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä. Koulumatkatukena korvataan koko kuukauden tukena 43 euroa kalenterikuukaudessa ylittävät koulumatkan kustannukset ja puolen kuukauden tukena 21,50 euroa kalenterikuukaudessa ylittävät koulumatkan kustannukset. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden koulumatkat voidaan korvata kuitenkin ilman omavastuuta yhdensuuntaisen koulumatkan pituuden ollessa vähintään seitsemän kilometriä.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2021	2022	2024 arvio
Lukio	29 461 (31 %)	28 100 (29 %)	29 000 (29 %)
Ammatillinen koulutus	90 721 (63 %)	85 982 (58 %)	90 000 (60 %)
Ammattikorkeakoulu	101 101 (67 %)	104 896 (72 %)	105 000 (70 %)
Yliopisto	99 028 (67 %)	101 435 (70 %)	105 000 (70 %)

(01.) Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.09.

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 158 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	91 100 000
Takausvastuusuoritukset	49 100 000
Maksuvapautukset	10 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkeavustukset	2 000 000
Yhteensä	158 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Korkeavustusten määrän kasvu	1 800
Maksuvapautusten määrän täsmentyminen	4 000
Opintolainahyvitysten kasvu	700
Takausvastuiden määrän kasvu	19 100
Yhteensä	25 600

2024 talousarvio	158 200 000
2023 talousarvio	132 600 000
2022 tilinpäätös	135 917 542

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 526 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahan ja asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	357 300 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	151 300 000
Asumislisä	18 000 000
Yhteensä	526 600 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotukset 1.8.2023	11 400
Yhteensä	11 400

2024 talousarvio	526 600 000
2023 talousarvio	515 200 000
2022 tilinpäätös	467 864 817

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskeljaravintoloille Suomessa sijaitsevassa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttavaa täydennyskoulutusta tai erikoistumiskoulutusta suorittavien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 2,55 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskeljaravintolan pitäjälle enintään 1 euro, kuitenkin enintään opiskeljaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	37 000 000
Opiskeljaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
Yhteensä	39 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ateriatuen käytön kasvu	3 936
Yhteensä	3 936

2024 talousarvio	39 500 000
2023 I lisätalousarvio	-5 000 000
2023 talousarvio	35 564 000
2022 tilinpäätös	25 169 333

59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 104 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (465/2019) säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2024 lukien.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helsingin seudun liikenne (HSL) koulumatkatukitaksan piiriin 1.8.2023	19 000
Matkalippujen hinnan nousu	3 300
Tarvearvion täsmentyminen	14 800
Yhteensä	37 100
2024 talousarvio	104 200 000
2023 I lisätalousarvio	-10 000 000
2023 talousarvio	67 100 000
2022 tilinpäätös	56 799 327

80. (29.80, osa) Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista edistetään erityisesti taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalisen politiikan keinoilla.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- *Luova työ ja tuotanto:* Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat.
- *Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin:* Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisesta kaventuvat.
- *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus:* Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat

Luovan työn ja taiteellisen ilmaisun muodot ovat monipuolistuneet ja toimintaympäristö muuttunut. Taiteen alat, niiden toimintamuodot ja rakenteet poikkeavat toisistaan. Koronapandemia nosti esiin erityisesti kulttuurin alan freelancereita koskevat ongelmat, joita ei ole saatu aiemmin ratkaistua. Taidealoilla työttömien määrä on jäänyt korkeammalle tasolle kuin ennen koronapandemiaa.

Toteutetaan koko kulttuuri- ja luovaa alaa ja sen rakenteita vahvistavia toimia, joilla vahvistetaan samalla taiteilijoiden toimeentuloa ja asemaa työmarkkinoilla. Kulttuuri- ja luovan alan yritysten tarpeet huomioidaan osana yleisiä yritystoiminnan elvyttämistoimia, mutta myös kehitettäessä muita rahoitus-, tuki- ja verotusjärjestelmiä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Valmistellaan kulttuuripoliittista selontekoa sekä poikkihallinnollisen luovien alojen kasvustrategiaa.
- Vahvistetaan taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten asemaa.
- Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen saatavuuden, tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen edellytyksiä ja vahvistetaan toimien koordinoitua.
- Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen rakennetuella toimialojen kestävä uudistumista osana EU:n elpymis- ja palautumistukivälinettä.

— Edistetään kestäväää matkailua toimeenpanemalla kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartta.

— Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.

— Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

Tavoitteeseen liittyvät mittarit	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
<i>Taiteilijat</i>				
— vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	311/3 299	309/3 623	310/4 000	310/4 000
— pääkaupunkiseudulla asuvien osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista, %	50/52	51/51	51/51	51/51
— pääkaupunkiseudulla rekisteröityjen yhteisöjen osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen avustusten hakijoista/saajista, %	42/44	37/42	37/42	42/44
— taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 120	1 127	1 150	1 150
— uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	11,4	10,3	9,9	9,5
— taidealan ammattien työttömät työnhakijat	8 065	7 828	7 000	7 000
<i>Kulttuurin toimiala</i>				
— kulttuuriammatteja päätyönään harjoittavat (työvoimatutkimus)	128 000	130 000 (arvio)	130 000	130 000
— kulttuurialan yritysten toimipaikat	40 393	-	40 500	40 500
— kulttuurialan yritysten henkilöstö	45 529	-	46 000	46 000
— kulttuurialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	12,6	-	13	14
— pelialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	3,2	-	3	3,5

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet takaavia taide- ja kulttuuripalveluja. Yhdenvertaisuuden toteutuminen on kuitenkin suuri haaste kuntien kulttuuripalveluissa kuntien erilaisten resurssien vuoksi. Yhteiskunnan monimuotoistuesssa, alueiden erilaistuesssa ja kuntatalouden kiristyessä tarvitaan uudenlaista yhteistyötä kulttuuripalveluja tuottavien toimijoiden kesken sekä uusia osallisuutta ja osallistumista edistäviä malleja toimintaan.

Koronapandemia pysäytti dramaattisesti myönteisen kehityksen kulttuuritilaisuuksien kävijämäärissä. Digitaalisia palveluja kehitettäessä voidaan hyödyntää koronapandemian aikana saatuja kokemuksia.

Yleisten kirjastojen toiminnoissa ja palveluissa on myös tarpeen kehittää kirjastojen yhteistä digitaalista infrastruktuuria sekä parantaa edelleen digitaalisten sisältöjen yhdenvertaista saatavuutta. Alueellisesti kattavan ja monimuotoisen taide- ja kulttuurifestivaalitoiminnan edistäminen pohjautuu vuoteen 2025 ulottuvan toimintaohjelman linjauksiin. Kulttuuripolitiikan tieto- ja tilastopohjaa ja sen hyödyntämistä tulee kehittää kokoamalla taiteen ja kulttuurin keskeisiä tunnuslukuja verkossa saatavilla olevaksi kokonaisuudeksi.

Taiteen perusopetuksen lainsäädännöllinen perusta on pääosin 1990-luvulta. Tarve tämän koulutusmuodon kehittämiseen on kirjattu koulutuspoliittiseen selontekoon. Kehittämistoimet liittyvät lainsäädäntöön, tietopohjaan, rahoitukseen, hallintoon ja rakenteisiin sekä laajalti yhdenvertaisen saatavuuden ja saavutettavuuden haasteisiin, jotka koskevat alueellisia eroja, eri taiteenalojen ja eri väestöryhmien osallistumismahdollisuuksien välisiä eroja.

Taide ja kulttuuri lisäävät ihmisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta, minkä vuoksi niiden tulee näkyä ja vaikuttaa ihmisten arjessa, kuten varhaiskasvatuksessa ja koulupäivän yhteydessä tapahtuvassa harrastustoiminnassa, elinympäristöissä sekä sosiaali- ja terveystoimen palveluissa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö palaa koronapandemiaa edeltäneelle tasolle.

— Vahvistetaan kulttuurisen moninaisuuden toteutumista taiteen ja kulttuurin sisällöissä ja palveluissa sekä toimijarakenteissa toimeenpanemalla ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa.

— Vahvistetaan lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia taiteeseen ja kulttuuriin Harrastamisen Suomen mallin kautta sekä vakiinnuttamalla Lukulahja lapselle -malli.

— Kulttuurihyvinvointitoiminnan ja asiantuntijapalvelun vahvistamiseksi kehitetään pysyviä rakenteita osaksi valtionhallintoa ja tuetaan kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyötä.

— Vahvistetaan taiteen perusopetuksen tietopohjaa, koulutusmuodon tuottamaa osaamista sekä saavutetun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Käynnistetään taiteen perusopetuksen kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on parantaa opetuksen saavutettavuutta eri taiteenalat huomioiden.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹⁾	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
<i>Kansalliset taidelaitokset</i>				
<i>Suomen kansallisooppera ja -baletti</i>				
— esitysten määrä	251	525	540	540
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	97	170	200	200
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	105	217	260	260
<i>Suomen Kansallisteatteri</i>				
— esitysten määrä	425	647	1 000	1 000
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	53	102	140	175
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	60	111	165	190
<i>Kansallisgalleria</i>				
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	15	20	19	19
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	178	284	526	526
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	209	398	775	775
<i>Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot</i>				
— teattereiden esitysten määrä	6 500	10 000	12 200	12 200
— teattereiden kävijät, 1 000 henk.	812	1 600	2 200	2 200
— orkestereiden konserttien määrä	1 255	2 054	2 400	2 500
— orkestereiden konserttien kuulijat, 1 000 henk.	373	560	1 000	1 100
— museoiden kävijät (valtionosuutta saavat ja muut päätoimisesti hoidetut museot), 1 000 henk.	4 350	6 856	6 000	7 000
<i>Elokuva</i>				
— Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	30	58	40	35
— kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	860	1 565	2 000	2 000
<i>Kuvataide</i>				
— käyntikerrat kuvataidekohteissa (taidemuseot, taidegalleriat ja kuvataidetapahtumat), 1 000 henk.	2 700	3 500	4 200	5 000

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹⁾	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
<i>Yleiset kirjastot</i>				
— pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	717	713	717	713
— yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	76 095	80 426	88 000	84 000
— fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	32 224	41 057	41 622	41 622
— kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl ²⁾	52 631	43 465	58 271	43 465
— kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	877	909	985	930
<i>Kuntien kulttuuritoiminta</i>				
Kulttuuritoiminnan nettokäyttökustannukset: ka. €/asukas ³⁾	-	-	149	148

¹⁾ Vuoden 2021 luvut ovat arvioita ennen koronaepidemiaa.

²⁾ Vuodesta 2022 alkaen luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna johtuen Traficomien muuttuneesta evästeohjeistuksesta.

³⁾ Kustannukset sisältävät taiteen perusopetuksen, kirjastot, museot, näyttelyt, teatterin, tanssin ja sirkuksen, musiikin ja muun kulttuuritoiminnan.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuurin toimialan rahoitusjärjestelmien kehittämisessä on tärkeää pitää yllä tasapaino rahoituksen ennakoitavuuden ja joustavuuden välillä. Kulttuurialan tukijärjestelmiä voidaan edelleen kehittää niin, että ne edesauttavat vakiintuneiden kulttuurialan toimijoiden ja vapaan kentän toimijoiden monipuolisen yhteistyön ja toimintojen kehittämisen.

Monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen on tarpeen nähdä koko yhteiskunnan voimavarana ja vastuuna kulttuuriperintöstrategiaa 2022—2030 koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti. Kulttuuriaineistojen digitointia jatkettaessa aineistot saadaan laajasti käytettäviksi ja niiden pitkäaikaissäilytys voidaan turvata. Arkeologisen kulttuuriperinnön suojeleminen edellyttää muinaismuistolain kokonaisuudistusta.

Kestävän kehityksen arvojen ja periaatteiden mukainen toiminta ulottuu taide- ja kulttuuripolitiikan kaikille osa-alueille. Se voi johtaa toimialan toimintatapojen uudistumiseen ja toimia muutosvoimana laajemmin yhteiskunnassa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Uudistetaan muinaismuistolaki.

— Uudistetaan kuvaohjelmalaki.

— Toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta laatimalla erillinen toimeenpanosuunnitelma.

— Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikaissäilytyksen lisääntymistä.

— Toimeenpannaan arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa.

— Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

Finna-palvelu, mittarit	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Aineistoja tarjoavien organisaatioiden määrä	421	445	455	470
Haettavissa oleva aineistomäärä (milj.)	17,5	17,4	18	18,5
Verkossa saatavilla olevat aineistot (milj.)	2,5	2,5	3,1	3,3
Verkkokäynnit (milj.)	44,8	51,6	56	65

(01.) Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.10.

(03.) Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.11.

(04.) Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.12.

(05.) Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.13.

(06.) Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 29.01.14.

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 22 417 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taitelijaeläkkeistä annetun lain (194/2016) mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

Selvitysosa: Ylimääräinen taiteilijaeläke vuonna 2023 on 1 515,94 euroa kuukaudessa. Osaeläke on puolet täyden eläkkeen määrästä. Ylimääräistä taiteilijaeläkettä tarkistetaan kalenterivuosittain siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään. Määräraha on laskettu vuoden 2024 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3013).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (TyEL 5,2%)	1 110
Yhteensä	1 110
2024 talousarvio	22 417 000
2023 talousarvio	21 307 000
2022 tilinpäätös	18 771 069

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 18 502 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2024 talousarvio	18 502 000
2023 talousarvio	18 502 000
2022 tilinpäätös	17 264 000

21. Taiteen ja kulttuurin yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 609 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin kokeilu-, tutkimus-, selvitys-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) taiteen ja kulttuurin tilasto- ja tietopohjasta, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 4) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, selvitys-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeilla tuetaan taiteen ja kulttuurin toimialan strategisia tavoitteita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 549 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 60 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Taiteen ja kulttuurin hankkeet (siirto momentilta 29.80.52)	540
Tekijänoikeusneuvoston ym. selvitysten kulut (siirto momentilta 29.80.52)	69
Yhteensä	609
2024 talousarvio	609 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 10 013 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin, kirjastojen toiminnan kehittämiseen, yleisille kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin sekä järjestötoimintaan tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen
- 3) yleisille kirjastoille vähälevikkisten laatukirjallisuuden ja kulttuurilehtien hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 4) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin	2 967 000
Avustukset erityisiin tehtäviin, kirjastojen toiminnan kehittämiseen, yleisille kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin sekä eräille kirjastojärjestöille	5 650 000
Vähälevikkisen kirjallisuuden ostotuki ja kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille	976 000
Valtionavustus vangeille järjestettäviin kirjastopalveluihin	200 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
Yhteensä	10 013 000

Yleisten kirjastojen toiminnalla edistetään väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Valtionavustuksilla tuetaan yleisten kirjastojen yhdenvertaista toimintaa ja toiminnan alueellista kehittämistä. Tavoitteena on turvata yleisten kirjastojen verkon toimivuus, toiminnan laatu sekä tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus koko väestölle.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Määräraha arvioidaan käytettävän kokonaisuudessaan siirtomenoihin.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	280	291	292	292
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	24	22	22	22
Henkilötyövuodet/1 000 asukasta	0,7	0,7	0,7	0,7
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 993	2 399	2 400	2 400
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	5,9	7,4	9,0	9,0
Verkkokäynnit, kpl/asukas ¹⁾	9,6	7,9	7,9	7,9
Lainaukset, kpl/asukas	13,9	14,6	16	16
Toimintakustannukset, euroa/asukas	60	61,9	61	61

¹⁾ Verkkokäyntien osalta on huomioitava, että vuoden 2022 verkkokäyntien määrä ei ole enää vertailukelpoinen aiempien vuosien tilastojen kanssa. Traficomien uuden 13.9.2021 evästeohjeistuksen käyttöönoton myötä myös kirjaston verkkopalveluiden kävijätilastoihin tallentuu huomattavasti aiempaa vähemmän kävijöitä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustukset yleisten kirjastojen kehittämiseen, venäjänkieliseen kirjastotehtävään sekä eräille kirjastojärjestöille (siirto momentilta 29.80.52)	4 750
Indeksitarkistus (3,0 %)	87
Valtionavustus vangeille järjestettäviin kirjastopalveluihin (siirto momentilta 25.40.01)	200
Vähälevikkisen kirjallisuuden ostotuki ja kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille (siirto momentilta 29.80.52)	976
Yhteensä	6 013
2024 talousarvio	10 013 000
2023 I lisätalousarvio	200 000
2023 talousarvio	4 000 000
2022 tilinpäätös	4 894 000

31. Valtionosuus ja -avustus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 158 993 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 3 000 000 euroa esittävän taiteen harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on esittävällä taiteella enintään 3 967 ja museoilla enintään 1 295.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on musiikilla 58 864 euroa, muulla esittävällä taiteella 67 355 euroa ja museoilla 85 874 euroa henkilötyövuotta kohden.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Yhteensä
Esittävän taiteen valtionosuus	101 650 000
Museoiden valtionosuus	54 343 000
Valtionosuusuudistukseen liittyvät valtionavustukset esittävän taiteen vapaan ammattilaiskentän kehittämiseen	3 000 000
Yhteensä	158 993 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Esittävän taiteen valtionosuudet (siirto momentilta 29.80.52)	40 094
Indeksitarkistus (3,0 %)	5 173
Luova Eurooppa (siirron palautus momentilta 29.01.02)	295

Matkustusmenosäästö (siirron palautus momentilta 29.80.52)	33
Museoiden valtionosuudet (siirto momentilta 29.80.52)	22 885
Määräytymisperusteiden tarkentuminen	12
Rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoiminen	-50 610
Yhteensä	17 882

2024 talousarvio	158 993 000
2023 talousarvio	141 111 000
2022 tilinpäätös	139 932 232

34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 97 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 1 210 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 §:n mukaisen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 3) enintään 400 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 4) enintään 101 000 euroa taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamiseen liittyvistä selvityksistä ja kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdan 4) määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 179 400 tuntia.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 90,07 euroa opetustuntia kohden.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 96 436 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 970 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvonlisäverollisten toimijoiden kasvu	66
Indeksitarkistus (3,0 %)	2 953
Yhteensä	3 019
2024 talousarvio	97 406 000
2023 talousarvio	94 387 000
2022 tilinpäätös	90 441 863

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2024 talousarvio	252 000
2023 talousarvio	252 000
2022 tilinpäätös	85 815

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 27 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 16 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja e-lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta ja e-lainauksesta sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

e-lainauskorvaus ja sen järjestäminen (HO 2023)	1 000
Kertaluonteisen erän poisto	-1 000
Yhteensä	0

2024 talousarvio	27 648 000
2023 talousarvio	27 648 000
2022 tilinpäätös	26 648 000

50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 99 464 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) taiteen ja kulttuurin edistämiseen

2) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009), valtionavustuslain (688/2001) ja kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) 6 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen

- 3) Suomen elokuvasäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä Suomen elokuvasäätiön tukitoiminnasta aiheutuviin menoihin
- 4) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen tarkoitettuihin valtionavustuksiin
- 5) Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnitteluun sekä toiminnan valmisteluun ja käynnistämiseen tarkoitettuihin valtionavustuksiin
- 6) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 –hankkeeseen tarkoitettuihin valtionavustuksiin
- 7) näyttelypalkkioavustusten maksamiseen ja toimeenpanosta aiheutuviin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 8) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta ja kulttuurimatkailun edistämisestä aiheutuviin menoihin sekä enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 9) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoimintaa koskevien menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin.

Määräraha on varattu 3 000 000 euroa menojen ja avustusten maksamiseen kulttuurin ja luovien alojen yrityksille, yhteisöille ja toimijoille innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittämiseen ja käyttöönottoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa sekä enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaan investoinnin hallinnointi-, koordinointi- ja asiantuntijatehtäviin.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan liittyvä rakennetuki (RRF pilari3) toteuttaa Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitetta vauhdittaa kriisistä eniten kärsineiden alojen eli matkailun, luovan talouden ja tapahtuma-alan innovatiivista ja tutkimustietoa hyödyntävää uudistumista, toipumista ja kestävä kasvua. Sillä vahvistetaan luovaa taloutta, tuotteiden ja palveluiden uusiutumista, digitalisaation edistymistä sekä työn tuottavuutta. Tavoitteena on, että luoville aloille syntyy 10 000 uutta työpaikkaa ja luovien alojen BKT-osuus nousee merkittävästi nykyisestä 3,5 %:sta vuoteen 2026 mennessä.

Rakennetuella tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen yrityksiä, yhteisöjä sekä muita taide- ja kulttuurialan toimijoita niin, että ne voivat sopeutua koronapandemian vaikutuksiin sekä pystyvät kehittämään ja ottamaan käyttöön muuttuneisiin ja vaikeasti ennakoitaviin olosuhteisiin sopivia innovatiivisia palveluja sekä tuotanto- ja toimintamalleja toimialojen elvyttämiseksi ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamiseksi. Suuri osa luovista sisällöistä jaetaan ja kulutetaan digitaalisten alustojen kautta ja luovan osaamisen käyttö palveluna liittyy usein digitaalisten konseptien toteuttamiseen. Digitalisaatio parantaa kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla Euroopan ja maailman markkinoilla. Tukien myöntämisen ehtoihin sisällytetään merkittävässä määrin digitaalisuutta edistäviä kriteereitä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Opetus- ja kulttuuriministeriö	69 880 000
Luova työ, tuotanto ja jakelu	40 860 000
Elokuvataide ja muu kuvaohjelmatuotanto	25 461 000
Esittävä taide, kirjallisuus, visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu	2 405 000
Kulttuurivienti ja kansainvälinen yhteistyö	9 141 000

Tekijänoikeusjärjestelmän sekä luovan alan tuotteiden ja palveluiden kehittäminen	853 000
Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuki (RRF pilari3)	3 000 000
Osallisuus, kulttuuritoiminta ja -palvelut	19 179 000
Taide- ja kulttuurialan valtakunnalliset yhteisöt	10 021 000
Valtakunnalliset taide- ja kulttuurifestivaalit	2 368 000
Lastenkulttuuri	2 196 000
Kuntien kulttuuritoiminta	1 272 000
Saamelainen kulttuuri	522 000
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026	2 800 000
Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	9 841 000
Museot ja kulttuuriperintö	2 208 000
Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu ja valmistelu	400 000
Kulttuuritilojen investoinnit	6 178 000
Taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus ja erityishankkeet	1 055 000
2) Taiteen edistämiskeskus	24 714 000
Luova työ, tuotanto ja jakelu	19 142 000
Elokuvataide	663 000
Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus)	9 324 000
Kirjallisuus, taidejournalismi ja kulttuurilehdet	1 178 000
Visuaalinen taide, rakennustaide sekä muotoilu	3 942 000
Rakentamisen prosenttiperiaate	500 000
Residenssi- ja monitaide, taidepalkinnot ja alueiden taideapurahat	3 535 000
Osallisuus, kulttuuritoiminta ja -palvelut	5 572 000
Kulttuuriin osallistumisen ja saavutettavuuden, kulttuurihyvinvoinnin sekä kulttuurin moninaisuuden edistämiseen	2 909 000
Taide- ja kulttuuritapahtumat ja lastenkulttuuri	2 663 000
3) Museovirasto	4 548 000
Luova työ, tuotanto ja jakelu	1 190 000
Näyttelypalkkiot	1 000 000
Kulttuurimatkailun edistäminen	190 000
Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	3 358 000
Museot ja kulttuuriperintökohteet	2 629 000
Museo- ja kulttuuriperintöalan yhteisöt	304 000
Kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpano	425 000
4) Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	322 000
Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	
Mediakasvatuksen ja -lukutaidon edistäminen	322 000

Momentin nimike on muutettu.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 98 444 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 020 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu sekä toiminnan valmistelu ja käynnistäminen	100
Erä- ja luontokulttuurimuseon suunnittelu	-300
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	1 200
Kansallisen audiovisuaalisen instituutin jakamat avustukset (siirto momentilta 29.80.52)	238
Kertaluonteisten erien poisto	-4 690
Kertamenon poistuminen (Turun tuomiokirkon peruskorjaus)	-4 000
Lukulahja lapselle (HO 2023)	350
Mediakasvatuksen avustuksen siirto (siirto momentilta 29.01.14)	84
Momentin 29.80.53 rakenteellisen vajeen kattaminen (siirto momentille 29.80.53)	-530
Museoviraston jakamat avustukset (siirto momentilta 29.80.52)	3 244
Opetus- ja kulttuuriministeriön jakamat avustukset (siirto momentilta 29.80.52)	62 859
Rakennetuki kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille ja yhteisöille (RRF pilari3)	-6 000
Suomen Kansallisoopperan ja -baletin tilat (siirto momentille 29.80.53)	-800
Taiteen edistämiskeskuksen jakamat avustukset (siirto momentilta 29.80.52)	22 945
Yhteensä	74 700

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	99 464 000
2023 I lisätalousarvio	3 800 000
2023 talousarvio	24 764 000
2022 tilinpäätös	90 141 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 955 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen
- 2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin
- 3) enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	14 317 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Kuvataiteen tekijöiden apurahat	960 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	578 000
Yhteensä	18 995 000

Taiteilija-apurahan suuruus on 2153,24 euroa/kk ajalla 1.1.-29.2.2024 ja 2196,31 euroa/kk ajalla 1.3.-31.12.2024. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurajojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä. Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuvataiteen tekijöille suoritettavat apurahat (siirto momentilta 29.80.52)	960
Palkkausten tarkistukset	739
Yhteensä	1 699

2024 talousarvio	18 955 000
2023 talousarvio	17 256 000
2022 tilinpäätös	16 678 428

(52.) *Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)*

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron alentamisen vaikutus	-18 138
Avustukset yleisten kirjastojen kehittämiseen, venäjänkieliseen kirjastotehtävään sekä eräille kirjastojärjestöille (siirto momentille 29.80.30)	-4 750
Esittävän taiteen valtionosuudet (siirto momentille 29.80.31)	-40 094
Kansallisen audiovisuaalisen instituutin jakamat avustukset (siirto momentille 29.80.50)	-238
Kansallisgalleria (siirto momentille 29.80.56)	-13 465
Kertamenon poistuminen	-4 700
Kuvataiteen tekijöille suoritettavat apurahat (siirto momentille 29.80.51)	-960
Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (siirto momentille 29.01.02)	-291
Matkustusmenosäästö (siirron palautus momentille 29.80.31)	-33
Momenttirakenneuudistus (siirto momentille 29.01.29)	-282
Museoiden valtionosuudet (siirto momentille 29.80.31)	-22 885
Museoviraston jakamat avustukset (siirto momentille 29.80.50)	-3 244
OKM:n käytettäväksi taiteen ja kulttuurin hankkeisiin (siirto momentille 29.80.21)	-540
Opetus- ja kulttuuriministeriön jakamat avustukset (siirto momentille 29.80.50)	-62 859
Parlamentaarisesti sovittu taso	63 324
Suomen Kansallisoopperan Säätio (siirto momentille 29.80.56)	-38 197
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiö (siirto momentille 29.80.56)	-11 391

Taiteen edistämisen henkilöstön (määräaikaiset enintään 42 henkilöä) palkkausmenot ja muut yleiskustannukset (siirto momentille 29.01.10)	-2 270
Taiteen edistämiskeskuksen jakamat avustukset (siirto momentille 29.80.50)	-22 945
Tekijänoikeusneuvoston ym. selvitysten kulut (siirto momentille 29.80.21)	-69
Tuottoarvion muutos	2 267
Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat ja valtion taidekokoelman hoito (siirto momentille 29.80.72)	-944
Veikkaus Oy:n tuottoennusteen muutos	3 627
Vähälevikkisen kirjallisuuden ostotuki ja kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille (siirto momentille 29.80.30)	-976
Yhteensä	-180 053

2023 talousarvio	180 053 000
2022 tilinpäätös	159 466 640

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 28 909 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen valtion omistamissa toimitiloissa toimivien taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää 14:n valtakunnallisesti merkittävän taide- ja kulttuurilaitoksen tilakustannusten avustamiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen tilakustannukset	2 458 000
Muut tilakustannukset	26 451 000
Yhteensä	28 909 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisgalleria ja Museoviraston yhteinen kokoelmahanke	830
Momentin 29.80.53 rakenteellisen vajeen kattaminen (siirto momentilta 29.80.50)	530
Suomen Kansallisopperan tilahankkeet (siirron palautus momentilta 29.80.50)	800
Yhteensä	2 160

2024 talousarvio	28 909 000
2023 talousarvio	26 749 000
2022 tilinpäätös	24 532 869

55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin

3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen

4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa Europeanaa

5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin

6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin

7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 2 190 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 110 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pitkäaikaissäilytettävän aineiston lisääntyminen, Finna-palvelun lisääntynyt käyttö ja kulttuuriperintön digitointi	100
Yhteensä	100
2024 talousarvio	2 300 000
2023 talousarvio	2 200 000
2022 tilinpäätös	2 100 000

56. *Valtionrahoitus kansallisten taidelaitosten toimintaan* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 65 198 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille annetun lain (942/2022) mukaiseen rahoitukseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Kansallisgalleria	13 923 000
2.	Suomen Kansallisteatteri	11 779 000
3.	Suomen Kansallisooppera ja -baletti	39 496 000
Yhteensä		65 198 000

Selvitysosa: Kansallisgalleria vastaa Kansallisgallerian kokoelman ylläpidosta ja kartuttamisesta, harjoittaa näyttelytoimintaa ja muuta taidemuseotoimintaa sekä osallistuu asiantuntijana taidemuseoalan kehittämiseen. Kansallisgalleriaan kuuluvia museoita ovat Ateneumin taidemuseo, Nykytaiteen museo Kiasma ja Sinebrychoffin taidemuseo. Tehtävänä on vahvistaa kulttuuriperintöä ja edistää taiteellista sivistystä sekä kuvataiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Suomen Kansallisteatteri ylläpitää teatteria, harjoittaa teatteritoimintaa sekä kehittää ja vaalii teatteritaidetta. Tehtävänä on erityisesti kotimaisen teatteritaiteen edistäminen, korkeatasoisen teatteritaiteen esittäminen eri yleisryhmille koko maassa sekä teatteritaiteen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen.

Suomen kansallisooppera ja –baletti ylläpitävät ooppera- ja balettiteatteria sekä harjoittavat, vaalivat ja kehittävät ooppera- ja balettitaideita. Tehtävänä on erityisesti kotimaisen ooppera- ja balettitaiteen edistäminen, korkeatasoisen ooppera- ja balettitaiteen esittäminen eri yleisöryhmille koko maassa sekä ooppera- ja balettitaiteen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (3,4 %)	2 145
Kansallisgalleria (siirto momentilta 29.80.52)	13 465
Suomen Kansallisoopperan Säätiö (siirto momentilta 29.80.52)	38 197
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiö (siirto momentilta 29.80.52)	11 391
Yhteensä	65 198

2024 talousarvio 65 198 000

(58.) Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (siirtomääräraha 3 v)

2022 tilinpäätös 7 500 000

72. Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 683 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan kokoelmiin tehtävistä taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti valtion taideteostoimikunnan toiminnasta sekä kokoelman ylläpidosta ja turvaamisesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen	739 000
2. Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat, valtion taideteostoimikunnan kokoelman hoito ja valtion taideteostoimikunnan toiminta	944 000
Yhteensä	1 683 000

Käyttösuunnitelman kohdan 2) määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi 1 010 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 673 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-100
Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat ja valtion taidekokoelman hoito (siirto momentilta 29.80.52)	944
Yhteensä	844

Momentin nimike on muutettu.

2024 talousarvio	1 683 000
2023 talousarvio	839 000
2022 tilinpäätös	839 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 249 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen sekä museolaivojen korjaamisesta ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	1 149 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	2 100 000
Yhteensä		3 249 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2024 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi 1 669 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 580 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen menon päättyminen	-1 000
Seurasaaaren museorakennusten ja museolaivojen kestävä kunnossapito	200
Yhteensä	-800

2024 talousarvio	3 249 000
2023 talousarvio	4 049 000
2022 tilinpäätös	3 899 000

(89.) Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2023 talousarvio	2 000 000
2022 tilinpäätös	4 973 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2024 talousarvio	40 000
2023 talousarvio	40 000
2022 tilinpäätös	—

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntapolitiikan päämääränä on väestön liikunnallisen elämäntavan lisääminen, liikunnan ja huippu-urheilun vastuullisuuden edistäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen. Liikunnallinen elämäntapa tarkoittaa arjessa tapahtuvaa fyysistä aktiivisuutta ja liikunnan harrastamista. Liikunnallisen elämäntavan perusta luodaan perheissä, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja liikuntaharrastuksissa. Liikuntaa edistetään liikuntaolosuhteita kehittämällä, arjen toimintaympäristöjä liikunnallistamalla sekä tukemalla liikuntajärjestö- ja seuroja sekä huippu-urheilua. Väestön liikunnallista elämäntapaa edistetään yhteistyössä eri hallinnonalojen toimenpiteillä. Liikuntapolitiikan tavoitteena on päätöksenteon perustaminen yhä vahvemmin tutkittuun tietoon sekä jatkuvaan seurantaan ja arviointiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Hyvinvoiva, terve ja liikkuva väestö
- Liikunta lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Liikunta on tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunta ja huippu-urheilu on vastuullista
- Suomalainen huippu-urheilu on kansainvälisesti menestyvää ja kansallisesti arvostettua.

Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet

Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään suunnitelmallisesti. Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan laajoille käyttäjäryhmille suunnattuja liikuntapaikkoja sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä kestäväen kehityksen edistämistä.

Tuetaan liikunnan kansalaistoiminnan elinvoimaisuutta ja vastuullisuutta. Tuetaan liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa sekä kaikille avointa paikallista seuratoimintaa. Edistetään kansalaistoiminnan vastuullisuutta. Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä. Vahvistetaan liikuntajärjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kestäviä kansainvälisiä urheilun suur tapahtumia ja liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Liikunnallinen elämäntapa lisääntyy eri ikä- ja väestöryhmissä. Tuetaan valtakunnallista Liikkuvat-kokonaisuutta liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi eri ikä- ja väestöryhmissä (Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja). Avustetaan Liikkuvat-kokonaisuuden toimeenpanoa tukevia liikunnallisen elämäntavan -hankkeita.

Kehitetään huippu-urheilu-uran edellytyksiä ja huippu-urheilun vastuullisuutta. Huippu-urheilua edistetään tukemalla urheilijoiden valmentautumista sekä kehittämällä valmennusosaamista, kaksoisurapolkuja, huippu-urheilun koordinaatiota, huippu-urheilun tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, huippu-urheilun rahoitusta ja kilpailu- ja harjoitteleolosuhteita. Vahvistetaan liikunnan ja huippu-urheilun vastuullisuutta avustamalla Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) toimintaa.

Liikunnan tietopohjaa vahvistetaan ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti. Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suuntaisesti. Vahvistetaan tiedon hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta ja arviointia. Kehitetään valtion liikuntaneuvoston toteuttamaa liikuntapolitiikan arviointitoimintaa.

Liikuntaa edistetään eri hallinnonalojen toimenpiteillä. Edistetään liikunnan laaja-alaisten yhteiskunnallisten yhteyksien tunnistamista. Liikuntapolitiikan koordinaatioelin koordinoi ja yhteen sovittaa liikunnan edistämisen toimia eri ministeriöissä. Vahvistetaan liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointia sekä liikunnan edistämisen poikkihallinnollista huomioimista eri hallinnonaloilla ja -tasoilla.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2018 toteutuma	2022 toteutuma	2024 arvio
Urheiluseuroissa harrastavien lasten ja nuorten osuus, %¹⁾			
9 -vuotiaat			
— tytöt	65	65	65
— pojat	68	66	66
11 -vuotiaat			
— tytöt	72	71	71
— pojat	70	69	69
13 -vuotiaat			
— tytöt	58	53	53
— pojat	59	57	57
15 -vuotiaat			
— tytöt	42	38	38
— pojat	46	47	47
Liikuntapalveluiden käyttö, %²⁾			
Aikuiset (20-69-vuotiaat)			
Naiset			
— omatoimisesti	92	95	95
— kunnan liikuntapalvelut	23	21	21
— liikunta- tai urheiluseura	18	19	19
— liikunta-alan yritykset	39	35	35
Miehet			
— omatoimisesti	93	94	94
— kunnan liikuntapalvelut	20	17	17
— liikunta- tai urheiluseura	23	23	23
— liikunta-alan yritykset	26	29	29
Ikääntyneet (70-v. ja vanhemmat)			
Naiset			
— omatoimisesti	-	90	90
— kunnan liikuntapalvelut	-	39	39
— liikunta- tai urheiluseura	-	12	12
— liikunta-alan yritykset	-	31	31
Miehet			
— omatoimisesti	-	97	97
— kunnan liikuntapalvelut	-	27	27

	2018 toteutuma	2022 toteutuma	2024 arvio
— liikunta- tai urheiluseura	-	13	13
— liikunta-alan yritykset	-	20	20
Kansallisten liikkumissuosittelujen mukaisesti liikkuvien osuudet, %³⁾			
9 -vuotiaat			
— tytöt	44	36	36
— pojat	66	59	59
11 -vuotiaat			
— tytöt	38	25	42
— pojat	46	42	47
13 -vuotiaat			
— tytöt	15	7	30
— pojat	24	26	35
15 -vuotiaat			
— tytöt	6	3	3
— pojat	16	16	16
Aikuiset (20-69 vuotiaat)			
— naiset	25	27	27
— miehet	21	24	24
Ikääntyneet (70-v. ja vanhemmat)			
— naiset	-	17	17
— miehet	-	16	16
Koululaisten Move!-mittausten 20 m juoksu-testin mediaanitulokset (min:sek)⁴⁾			
11 -vuotiaat			
— tytöt	4 min 05 s	3 min 37 s	3 min 37 s
— pojat	4 min 33 s	4 min 26 s	4 min 26 s
15 -vuotiaat			
— tytöt	4 min 40 s	4 min 12 s	4 min 12 s
— pojat	6 min 06 s	5 min 47 s	5 min 47 s
Varusmiespalvelukseen astuvien miesten Cooper-juoksu-testin keskiarvo (metriä)⁵⁾			
	2 403	2 376	2 376
Dopingtestien määrä/rikkomusten määrä (SUEK)⁶⁾			
	3104/10	3169/4	-
Suomen sijoitus kansainvälisissä huippu-urheiluvuorokilpailuissa (GSN Global Cup/GSN per capita cup/WRCES)⁷⁾			
	30/11/20	29/8/24	

1) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa LIITU 2018 sekä 2022 -tutkimukset (harrastan säännöllisesti ja aktiivisesti SEKÄ harrastan silloin tällöin), lisäanalyysi KIHU 18.4.2023.

2) Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018–2022 sekä lisäanalyysi UKK-instituutti 14.4.2023.

3) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2018 sekä 2022 tutkimukset (liikemittarilla mitattu liikkumissuosituksen saavuttaminen). Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018–2022 sekä lisäanalyysi UKK-instituutti 14.4.2023. (liikkumisen suosituksen toteutumisen kyselytietojen mukaan).

4) 5.- ja 8.-luokkalaisten fyysisen toimintakyvyn Move!-mittaustulokset.

⁵⁾ Varusmiespalveluksen aloittaneiden miesten kuntotestien tulokset. Puolustusvoimat.

⁶⁾ Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) tekemät kaikki dopingtestit sekä dopingrikkomusten määrä SUEKin kansallisessa dopingtestausohjelmassa.

⁷⁾ Suomen sija maiden välisessä vertailussa koko urheilun menestysmittareilla: <https://www.worldsranking.info/> ja <https://greatestsportingnation.com/>

20. Liikuntatoimen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 066 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015) perustuvien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis- ja selvitystoiminnan menoihin

3) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, valtion liikuntaneuvoston sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden menoihin

4) enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 4 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan netto budjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kansainvälinen yhteistyö	268 000
Liikunnan osaaminen ja tietopohja	7 798 000
Liikunnan yleisiin kehittämishankkeisiin	500 000
Liikuntatiede ja tutkimus	3 902 500
— josta Suomen Akatemia (1,5 htv)	120 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöt sekä koulutustoiminta	3 170 000
Valtion liikuntaneuvosto	226 000
Yhteensä	8 066 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 7 259 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 807 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kv-yhteistyö, liikuntatiede ja tutkimus, tutkimus – ja kehitysyhteisöt, koulutus sekä liikunnan yleiset kehittämishankkeet (siirto momentilta 29.90.51)	157
Liikuntatieteen tutkimus (siirto momentille 29.40.51)	-847
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin, tutkimus- ja kehitysyhteisöille, koulutukseen, OKM:n käytettäväksi ja Valtion liikuntaneuvoston henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumenoihin sekä kv- yhteistyöhön (siirto momentilta 29.90.50)	8 970
Lisäys liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin (+0,5 htv)	40
Valtion liikuntaneuvoston henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumenot (siirto momentille 29.01.01)	-254
Yhteensä	8 066

2024 talousarvio 8 066 000

30. (29.90.52) Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 37 462 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 300 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 14§:n mukaisesti opintoseteliavustuksiin.

Kunnan liikuntatoiminnan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on (256 329). Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 722 000
Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille	16 868 000
Valtionosuudet alueellisille liikunnan koulutuskeskuksille	572 000
Liikunnan koulutuskeskusten opintoseteliavustuksiin	300 000
Yhteensä	37 462 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 95,07 euroa ja arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 101,26 euroa opiskelijavuorokautta kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (3,0 %), valtakunnalliset koulutuskeskukset	561
Liikunnan koulutuskeskusten valtionrahoituksen vähentäminen (HO 2023)	-1 500
Valtionosuudet liikunnan koulutuskeskusten toimintaan sekä opintoseteli- laatu ja kehittämisavustukset (siirto momentilta 29.90.50)	4 547
Valtionosuus kuntien liikuntatoimintaan (asukasmäärän muutos)	56
Yhteensä	3 664

2024 talousarvio 37 462 000
 2023 talousarvio 33 798 000
 2022 tilinpäätös 53 776 292

50. Liikunnan ja urheilun edistäminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 57 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikuntalakiin (390/2015) perustuvien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen
- 3) liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin
- 4) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle
- 5) enintään 16 ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaista täyttä eläkettä vastaavan eläkkeen myöntämiseen
- 6) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin
- 7) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen
- 8) enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdan 5) määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdassa 8) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen:

Liikunnan kansalaistoiminta	42 000 000
Huippu-urheilu	9 350 000
Liikunnan ja urheilun eettinen toiminta	4 950 000
Liikunnan osaaminen ja tietopohja,	900 000
josta Suomen Urheilumuseosäätiö	400 000
ja liikunnan aluehallinto	500 000
Yhteensä	57 200 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 56 060 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 140 000 euroa.

Momentin nimike ja määrärahalaji on muutettu.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päättyminen	-11 778
Huippu-urheiluun, väestön liikunnan edistämiseen (Liikkuvat), liikunnan suur tapahtumiin ja kansalaistoimintaan (seuratukeen) sekä liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (liikuntapaikkarakentamisen avustukset (siirto momentille 29.90.51)	-42 587
Liikunnan rahoituksen vahvistaminen (kertaluonteinen 2023)	-3 100

Liikunnan yhteiskuntavastuu (siirto momentilta 29.90.51)	300
Liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano (siirto momentilta 29.90.56)	700
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin, OKM:n käytettäväksi ja Valtion liikuntaneuvoston henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumenoihin sekä kv- yhteistyöhön (siirto momentille 29.90.20)	-8 970
Parlamentaarisesti sovittu taso	40 581
Tason tarkistus	229
Tuottoarvion muutos	1 472
Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan ja liikunnan koulutuskeskusten toimintaan sekä opintosete- li- laatu ja kehittämisavustukset (siirto momentille 29.90.30)	-37 407
Veikkaus Oy:n tuottoennusteen muutos	2 356
Yhteensä	-58 204

2024 talousarvio	57 200 000
2023 I lisätalousarvio	5 000 000
2023 talousarvio	115 404 000
2022 tilinpäätös	101 459 828

51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 45 930 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikuntalakiin (390/2015) perustuvien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Liikuntapoliittisen selonteon (VNS 6/2018 vp) toimeenpanosta aiheutuvien avustusten ja menojen maksamiseen
- 3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 3) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus: liikuntapaikkarakentamisen avustaminen,</i>	26 940 000
josta Olympiastadionin perusparannus- ja uudistaminen	2 000 000
<i>Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen</i>	12 250 000
Liikunnan kansalaistoiminta (seuratuki)	4 000 000
Huippu-urheilu,	6 250 000
josta kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle ja Urheilijoiden ammatinedistämissätiölle	2 015 000
ja urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksille	4 235 000
Liikunnan ja urheilun suurtahtumat	2 000 000
<i>Koko väestön liikunnan edistäminen</i>	6 240 000
<i>Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin</i>	500 000
Yhteensä	45 930 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Huippu-urheiluun, väestön liikunnan edistämiseen (Liikkuvat), liikunnan suur tapahtumiin ja kansalaistoimintaan (seuratukeen) sekä liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (liikuntapaikkarakentamisen avustukset (siirto momentilta 29.90.50)	42 587
Kv-yhteistyö, liikuntatiede ja tutkimus, tutkimus – ja kehitysyhteisöt, koulutus sekä liikunnan yleiset kehittämishankkeet (siirto momentille 29.90.20)	-157
Liikunnan yhteiskuntavastuu (siirto momentille 29.90.50)	-300
Liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano (siirto momentilta 29.90.56)	3 800
Yhteensä	45 930

2024 talousarvio 45 930 000

(56.) Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja määrärahat siirrettäväksi momenteille 29.90.50 ja 29.90.51.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertameno poistuminen (Liikkuva varhaiskasvatus)	-1 500
Liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano (siirto momentille 29.90.50)	-700
Liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano (siirto momentille 29.90.51)	-3 800
Yhteensä	-6 000

2023 talousarvio 6 000 000

2022 tilinpäätös 4 700 000

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa olevia alle 29-vuotiaita.

Valtion nuorisotyön ja -politiikan strategia-asiakirjana on valtioneuvoston hyväksymä valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat.
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat.
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa.
- Nuorten elämäntaitojen vahvistuminen.

Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet

— Käynnistetään nuorisolain (1285/2016) mukaisen valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2024-2027 toimeenpano.

— Hyväksytään valtionapukelpoiset nuorisoalan osaamiskeskukset kaudelle 2024-2027 ja sovitaan niiden tehtävät toimialan kehittämisessä.

— Nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja nuorisopoliittisen päätöksenteon tueksi kehitetään nuorisotoimialan tiedontuotantoa. Parannetaan Nuorisotilastot.fi-palvelun ja kehitettyjen järjestelmien tunnettuutta sekä edistetään niiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä.

Nuorisotyön tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2024 arvio
10—29 -vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastavassa (Vapaa-aikatutkimus), %	53	50	50
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri), %	83	83	85
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri), %	90	86	88
Yläkouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveystudkimus/THL), %	9	9	8
15—29 -vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri), %	35	35	35
15—29 -vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri), %	10	10	10
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	31 200	28 100	28 000

20. Nuorisotyön yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 712 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisotyön ja -politiikan yleisen kehittämisen menoihin ja avustuksiin nuorisolain (1285/2016) 4§:n mukaisesti
- 2) valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen liittyviin menoihin ja avustuksiin
- 3) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen sekä arviointi- ja avustustoimikunnan menoihin
- 4) kansainväliseen nuorisoalan yhteistyöhön sekä yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 5) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	212 000
Nuorisotyön ja –politiikan strategisten tavoitteiden toteuttaminen	500 000
Yhteensä	712 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 427 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 285 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtion nuorisoneuvoston sekä arviointi- ja avustustoimikunnan henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumien, nuorisotyön ja –politiikan strategisten tavoitteiden toteuttaminen (siirto momentilta 29.91.50)	1 027
Valtion nuorisoneuvoston sekä arviointi- ja avustustoimikunnan henkilöstö-, vuokra- ja tukipalvelumien (siirto momentille 29.01.01)	-315
Yhteensä	712

2024 talousarvio 712 000

30. (29.91.52) Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesti kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin.

Kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiaasta asukasta kohden.

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Etsivä nuorisotyö ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	-4 140
Kertaluonteisten menojen poistuminen	-300
Kuntien nuorisotyön valtionosuustarkistus (asukasmäärän muutos)	-42
Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta, nuorten talous- ja työelämätaitojen edistäminen (siirto momentille 29.91.50)	-1 650
Yhteensä	-6 132

Momentin nimike ja määrärahalaji on muutettu.

2024 talousarvio	7 648 000
2023 I lisätalousarvio	5 500 000
2023 talousarvio	13 780 000
2022 tilinpäätös	12 578 000

50. Nuorisotyön edistäminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 36 382 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille, valtakunnallisille nuorisoalan osaamiskeskuksille sekä nuorisokeskuksille
- 2) nuorisokeskusten investointiavustuksiin ja sosiaaliseen nuorisotyöhön
- 3) nuorisotyöhön ja –politiikkaan liittyviin tutkimuksiin ja selvityksiin sekä apurahojen maksamiseen
- 4) nuorisoalan tiedontuotantoa, viestintää, yleistä kehittämistä, nuorten osallistumista ja kuulemista tukevien tietojärjestelmien ja verkkopalveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen
- 5) etsivän nuorisotyön yhteydenotto- ja neuvontajärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen
- 6) EU:n ja kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 7) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan tukemiseen
- 8) nuorisotyön, –toiminnan ja –politiikan kehittämiseen
- 9) Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen
- 10) alueellisen nuorisotoimen menoihin sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 11) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 11) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	18 000 000
Nuorisokeskukset	4 936 000
Alueellinen ja paikallinen nuorisotyö	5 527 000
Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	1 300 000
Nuorisotyön kokeilu, koulutus, tutkimus ja kv.yhteistyö	6 619 000
Yhteensä	36 382 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 35 291 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 091 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päättyminen	-4 240
Etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan (siirto momentille 29.91.51)	-5 728
Kertamenon poisto	-1 100
Koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön (siirto momentille 29.91.51)	-3 000
Parlamentaarisesti sovittu taso	14 609
Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta, nuorten talous- ja työelämätaitojen edistäminen (siirto momentilta 29.91.30)	1 650

Tuottoarvion muutos	530
Valtion nuorisoneuvoston sekä arviointi- ja avustustoimikunnan hallintomenot, nuorisotyön ja -politiikan strategisten tavoitteiden toteuttaminen (siirto momentille 29.91.20)	-1 027
Valtionosuudet kuntien nuorisotyöhön (siirto momentille 29.91.30)	-7 690
Veikkaus Oy:n tuottoennusteen muutos	848
Yhteensä	-5 148

Momentin nimike ja määrärahalaji on muutettu.

2024 talousarvio	36 382 000
2023 talousarvio	41 530 000
2022 tilinpäätös	36 328 067

51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää nuorten työpajatoiminnan, etsivän nuorisotyön sekä kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön tukemisesta ja kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Nuorten työpajatoiminta	14 000 000
Etsivä nuorisotyö	13 000 000
Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö	3 000 000
Yhteensä	30 000 000

Määräraha arvioidaan käytettävän kokonaisuudessaan siirtomenoihin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta (siirto momentilta 29.90.50)	5 728
Kertaluonteisten menojen poistuminen	-180
Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö	3 000
Nuorisotoiminnan tukeminen (itäisen Suomen elinvoima, kertaluonteinen)	-1 000
Yhteensä	7 548

Momentin nimike on muutettu.

2024 talousarvio	30 000 000
2023 talousarvio	22 452 000
2022 tilinpäätös	39 083 000